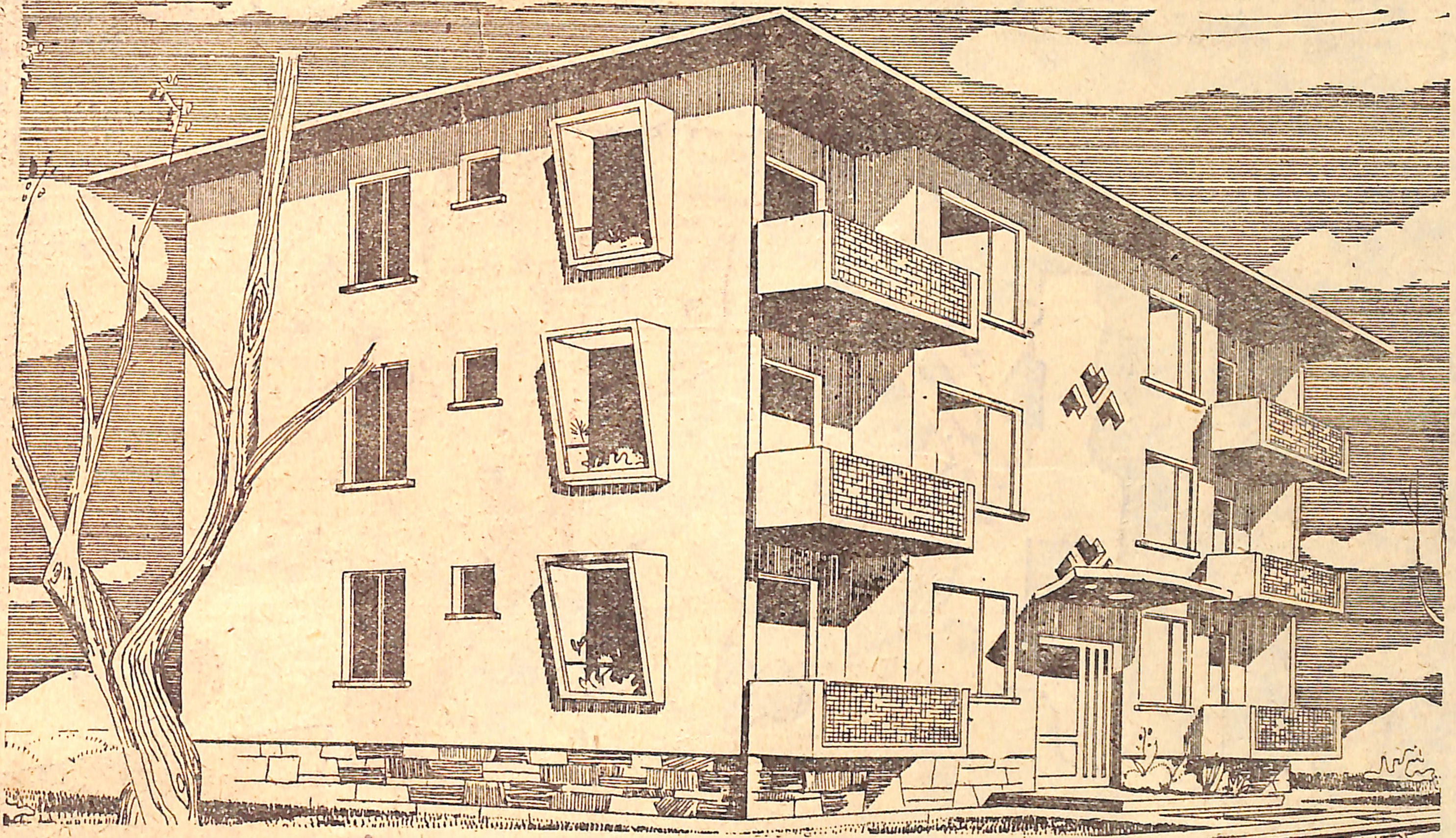

Eskici — ikiyüz lira mı?.. aman bayan şu yakaya bakınız leke içinde ...
Kadın — Ama hepsi yağ, meyve, kahve lekesi!...

1958 İkramiye Plânı:

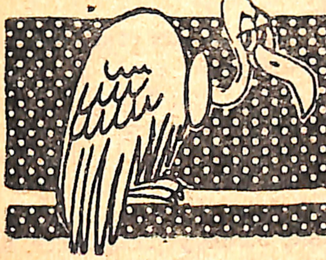
40 Apartman Dairesi
Bahçeli 2 Ev
1.250.000 lira

cem'an

2.5 MİLYON

TÜRKİYE İŞ BANKASI

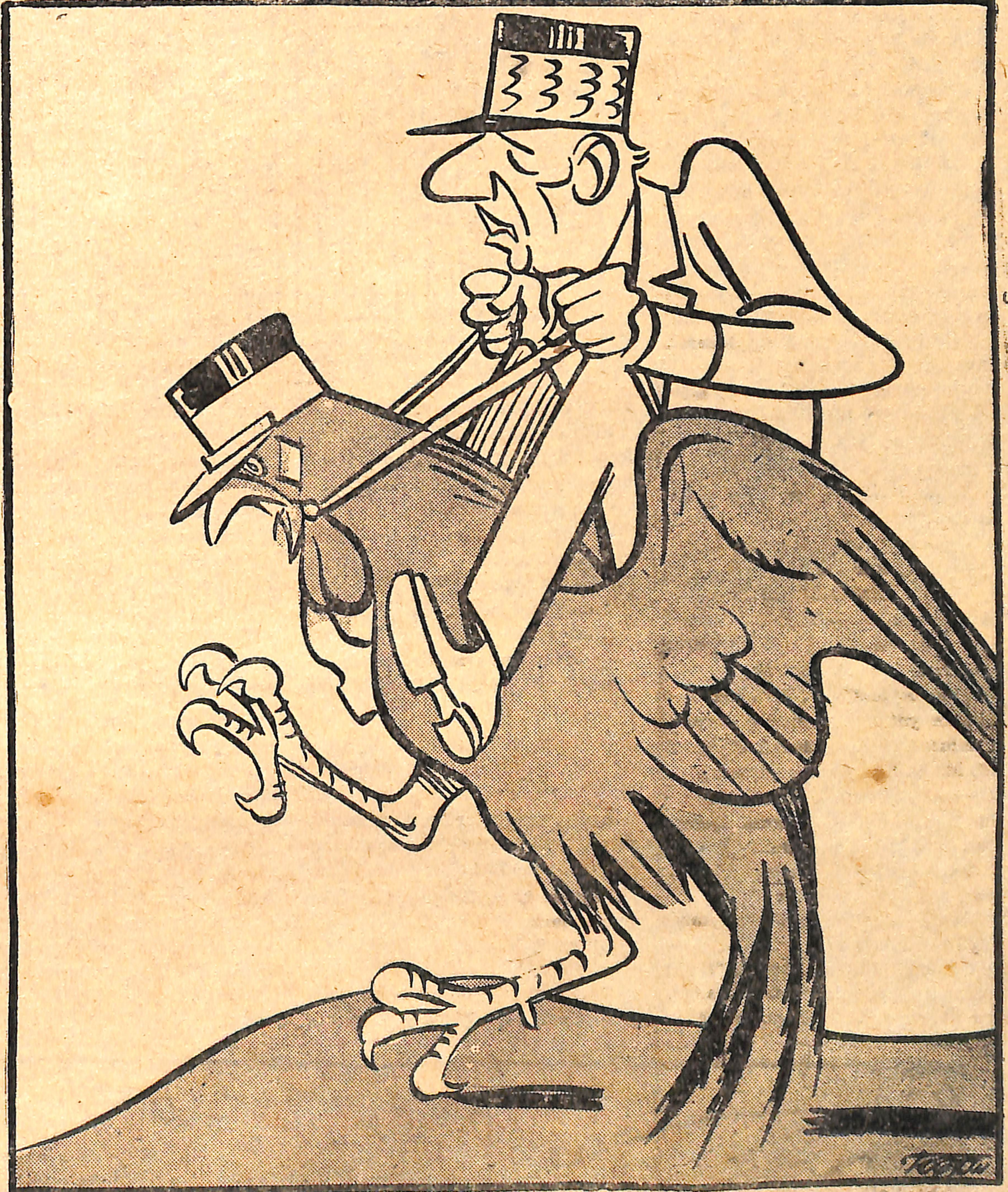
SAYI: 326 C.: 13 12 HAZİRAN 1958 ★ SAHİBİ: YUSUF ZİYA ORTAÇ ★ FİATI 75 KURUŞ

Akbaba

siyasî mizah gazetesi

Fransada De Gaulle iktidara geçti.. (Gazeteler)

De Gaulle — Çok şükür dizginleri elime aldım!..

İstanbul'da Yeni Bir Şey Yok!

Sayın Yusuf Ziya Ortaç,

Paris'ten gönderdiğiniz, Akbaba'nın geçen sayısında çıkan başyazınız, on beş gündür Paris'teyim, diye başlıyordu.

İstanbul gazeteleri oraya gelmiş, Paris'te ihtilâl olduğunu İstanbul gazetelerinden öğrenmişsiniz. Paris'te ihtilâl olduğundan Paris'lilerin haberi bile yokmuş. Ne güzel anlatıyorsunuz Paris'i:

«Beş milyondan çok insanın yaşadığı, bir milyondan çok otomobilin koştuğu Paris'te.. Otuz metreden dar yüzlü yapısı, altmış metreden dar genişlikte caddesi, iki yanı ağaçsız yolu, yeşilliksiz, heykelsiz, anıtsız meydanı olmayan Paris'te.. Gecesi gündüzünden ışıklı Paris'te, gülen Paris'te, yaşayan Paris'te, güzel Paris'te, şık Paris'te, pasaklı ve edepsiz Paris'te!»

Şimdi kimbilir İstanbul'u nasıl özlemişsinizdir. Sokaklarının, evlerinin, iskelelerinin, adı söylenmeyen kokusu burnunuzda tüter. Yaz geldi, Haliç kıyılarına vuran karpuz kapukları, çürük kavunlar, samanlar, çöpler, eski papuçlar, balık başları, şimdi hep gözünüzün önüne gelir.

Kimbilir nasıl, nasıl özlemişsinizdir İstanbul'u...

— Vardaaaa...

— Yağlıdır, dokunmasın!

— İlerliyelim beyler, önde yer var!

Sesleri kulaklarınızda çın çın öter.

Şair duyarlığınızla kimbilir nasıl özlemişsinizdir İstanbul'u.

İki milyondan çok insanın yaşamağa çalıştığı, sabahtan akşama kadar kuyruklarda itişip kakıştığı, gerilen sinirden herkesin birbiriyle atıştığı güzel İstanbulu...

On bin kadar otomobilden yarısının takozda pineklediği, şoförünün yedek parça beklediği, otomobil lâstiğine yama üstüne yama eklediği güzel İstanbul'u...

Çukursuz, deliksiz deşiksiz on metre düz yolu olmayan, bir açılan çukuru bir daha dolmıyan, gece 12 den sonra horultudan başka sesi duyulmayan, operası bir türlü yapılamıyan canım İstanbul'u...

Yazın tozdan, dumandan, kışın çamurdan amaaan dediğimiz, oku-

sinde kahve bulunmayan, kütüphaneleri boş, kahvehaneleri dolu, istimlâk ile şerefiyesi günden güne artan, esnafı fazla para alıp eksik tartan, dünyanın cenneti İstanbul'u...

Sanatımızı gösterdiğimiz Kapalıçarşı, turistik göstermeliğimiz Sulukule, üç yanı denizle çevrili, ama yüzecek yeri olmayan İstanbul'u...

Haliç'inden erkeklik kesen buğu tüten, anasının nikâhına kira, taşı toprağı altın olan, teşekkür yerine ulan, sermayesi dolan, en doğru

Mektubunuzda, ihtilâl içindeki Paris'lilerin nasıl sevişip, gülüştüklerini yazmışsınız.

Paris'te ihtilâl havası, İstanbul'da barış havası var.

Suratlar asılmış, çeneler kısılmış, kemerler sıkılmış, insanlar boş dükkânlarda aradığını bulamıyor, bulduğunu alamıyor, didişerek, kuyruklarda itişerek, söğüp sayarak birbirlerine giriyor. İstanbul, barış havası içinde yüzüyor.

Demek ben uykudayım. Barış havası içinde yaşıyorum da haberim yok.

Mektubunuzda: «Paristo her şe-

yin üstünde bir şey var: «Hürriyet!..» diyorsunuz.

İstanbul'da, her şeyin altında bir şey var. Söylenemez!

Hayır, hayır. İstanbul'da yeni bir şey yok. Yalnız yeni bir şey değil, eski bir şey de yok, kalmadı!..

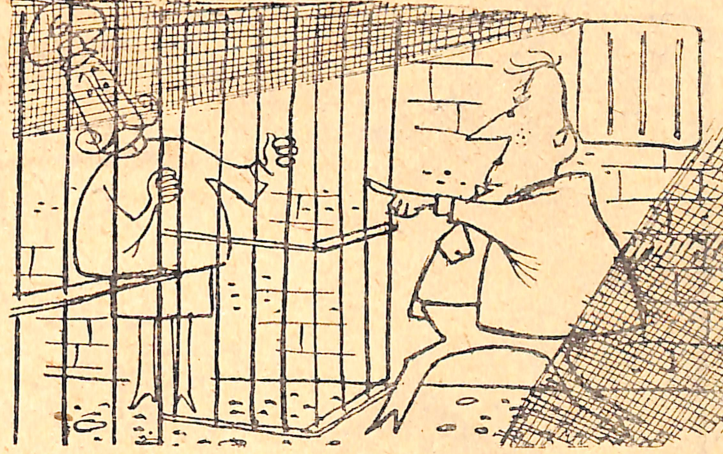
Hayır, hayır, İstanbul'da eski bildiğiniz gibi Patrona Halil hamamı yerli yerinde, yalnız eski çeşmelerde eski taslar kalmadı!

«Bir tek taşına bütün Acem mülkünün fedâ» olduğu İstanbul'dan Paris'e selâm.

AKBABACI

Elbet Bir BİLDİĞİMİZ VAR

★ Yazan : AZİZ NESİN ★

BİR kızla tanıştıklarının üçüncü günü evlenmeğe karar vermişler. Kız, iyi bir ailenin kızı. Anası, babası da namus işinde çok titiz.

— Bu iş böyle sürüp gitmez. Gel beni ailemden iste! diyor.

Yumuşak başlı bir adam. Hiç bir şeye karşı durmaz.

— Peki, yarın akşam evinize gelir, seni babandan isterim, diyor.

Kız, durumu annesine açıyor. Anne de kocasına söylüyor. Ertesi gün, damat adayını bekliyorlar.

Akşam üzeri, çat kapı geliyor. Buyur ediyorlar. Oturuluyor, kahveler içiliyor, konuşuluyor. Ama delikanlının hiç evlenmeden söz açtığı yok. Kalkıp gitmiyor da. Akşam oluyor. Sofraya çağırıyorlar. Yemek yeniyor. Yemekten sonra kahve içiliyor. Delikanlıda hiç evlenme ağzı yok. Vakit gece yarısını geçiyor. Kovacak değiller ya...

— Buyurun, yatağınız hazır... diyorlar.

Kızı da koluna alıp yatak odasına girerken, kızın babasının kan tepesine sıçrıyor.

— Ne oluyor oğlum?

Bizimki hiç telaşsız, kızın babasına:

— Dur canım sen... diyor.

— Dur olur mu?

— Dur sen, nene lâzım, dur... Allah Allah... Dur yahu... Elbet bizim de bir bildiğimiz var. Dur bakalım.

Hem böyle söyler, hem kızı kolundan yatak odasına çekermiş. Bunları öyle de güvenli söylüyor ki, kızın anası, babası şaşırmış.

— Allah Allah... Elbet bizim de bir bildiğimiz var canım. Durun bakalım. Bekleyin hele...

Yatak odasının kapısı kapanıyor. Ana, baba şaşkın:

— Dur bakalım, bildiği neymiş.. diye bekliyorlar.

Onun ilk vak'ası buymuş. Belki de tıpkı tıpkısına böyle olmamıştır da başka türlü olmuştur. Ama bizim kulağımıza böyle geldi.

Sabahleyin yatak odasından çıkıyor. Ana, baba uyumamış. Kızın babası yüzünü kızdırıp soruyor:

— Eee, ne olacak bakalım?..

— Durun canım, telâş etmeyin siz. Allah Allah... Elbet bizim de bir bildiğimiz var.

Sabah kahvaltısı da çıkarıyorlar. Sonra evdekilere:

— Allahaısmarladık... diyor.

Bu sefer kız iki gözü iki çeşme amana düşüyor.

— Yahu dur sen, dur. Ağlama. Ağlama bakalım. Elbet bizim de bir bildiğimiz var.

Acaba bildiği nedir, diye bekleye dursunlar. Bir daha görünürlerde yok. Ara da bulasın.

Kendisi hapishaneye gelmeden önce, maceraları geldi.

Girermiş kumaş mağazasına:

— İndir şu topu... dermiş.

Topu kolunun altına alır, çıkarmış. Neye uğradığını şaşıran kumaşçı, o otomobile binerken koluna yapışırmış:

— Yahu bırak kolumu, bırak sen. Bırak canım. Kumaşını yemedik ya... Allah Allah... Nene lâzım senin... Dur bakalım. Dur, dur bakalım. Bekle! Elbet bizim de bir bildiğimiz var.

Bu sözleri kendisine o kadar güvenli, kesin söylüyormuş ki, karşısındaki ister istemez donup kalıyor, hattâ:

— Dur bakalım, bildiği neymiş? diye meraka bile düşüyormuş.

Bunlardan hiç biri merakını gidererememiş. Çünkü bir gören onu bir daha göremiyor.

Onun dilden dile dolaşan işleri bir değil, bin değil. Ama yaptığı işlerin hepsinin de yolu bir.

Hele bir gün bir zavallı tramvay biletçisine yaptığını anlattılar. Dinleyenler güle güle katılır.

Bir gün tramvaya binmiş, biletçiye:

— Ver şu para çantasını! demiş.

— Neye?

— Ver sen, ver!.

— Neye vereyim canım?

— Allah Allah... Ver sen yahu, ver sen... Ver diyorum sana. Nene lâzım senin? Ver bakalım bir kere, biz ne yapacağız gör. Elbet bizim de bir bildiğimiz var.

Şaşkına dönen biletçi, boynundan para çantasını çıkarıp veriyor. Öbürü çantayı soğukkanlılıkla alıp iniyor. Öyle kaçtığı, koştuğu da yok. Ağır ağır yoluna gidiyor. Tramvaydaki yolcular donup kalmışlar, arkasından bakıyorlar. Gidiş o gidiş...

Bize, onun belki yüz vak'asını anlattılar. Hiç de yakalanıp cezaevini boylamamış ama, yaptıkları dillerde dolanıyor. Belki de anlatırken bire bin katıyorlar. Her ney se...

Derken bir akşam üzeri cezaevine getirdiler. Ufak tefek bir oğlan. Otuz beşinde var ama, yirmi beş ancak gösteriyor. Gözleri iğne başı kadar küçük, cin gibi bir şey. Öyle konuşkan da değil. İki gün koğuşta sesi soluğu çıkmadan dur du. Üçüncü günü bombası patladı.

Mahkûmlardan hiç tanımadığı, ama gözüne kestirdiği birine gitmiş. Birdenbire adama:

— Elli lira ver! demiş.

— Ne yapacaksın?

— Ver sen... Ver yahu! Ver diyorum.

— Peki, ne olacak?

— Allah Allah... Ver be kardeşim. Nene lâzım ver sen! Hâlâ duruyor. Versene birader! Elbet bizim de bir bildiğimiz var.

Adam da, acaba bildiği nedir, diye merak etmiş, elli lirayı vermiş:

— Al bakalım ne olacak...

Parayı alıp gitmiş. Artık cezaevinde onun numarasını öğrenmiyen kalmadı. Mahkûmlar, gardiyanlar, müdür herkes biliyor.

Cezaevine girişinin haftasına ortadan kayboldu. Derken iş anlaşıldı.

Akşam üzeri nöbetçi gardiyana gidiyor:

— Aç şu kapıyı! diyor.

Ama, demeden demeye fark var. Başkası dese gardiyan suratına iki de tokat atar.

— Ne olacak? diye soruyor.

— Allah Allah... Aç sen yahu... Elbet bizim de bir bildiğimiz var. Aç bakalım.

Gardiyan, koğuş kapısını açıyor.

— Gel benimle beraber!

— Ne olacak?

— Gel sen yahu, gel!

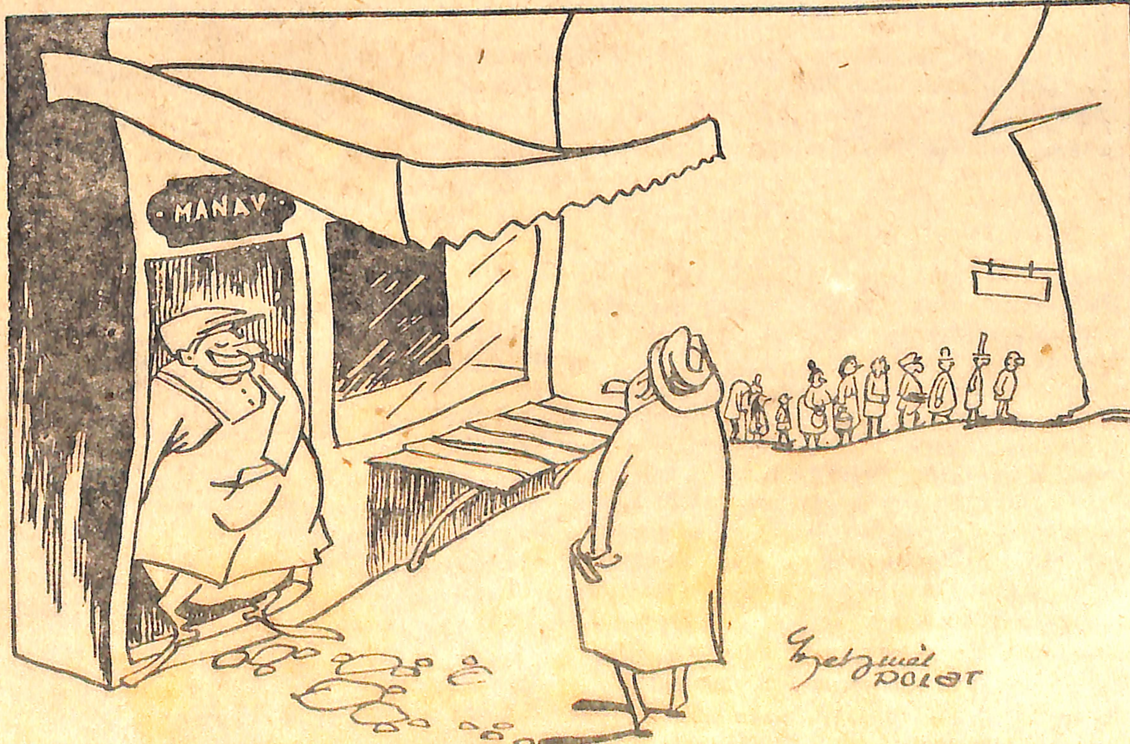
O önde, gardiyan arkada bahçeye çıkıyorlar.

— Aç şu kapıyı?

— Neden?

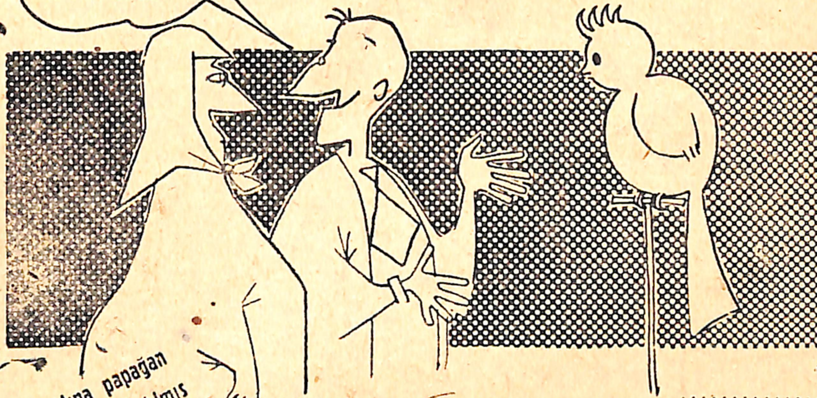
— Aç yahu sen! Nene lâzım senin? Aç bakalım, ne olacak... Elbet bizim de bir bildiğimiz var, aç sen!

Gardiyan açıyor. Acaba ne olacak diye merak ediyor. Öbürü, elli-

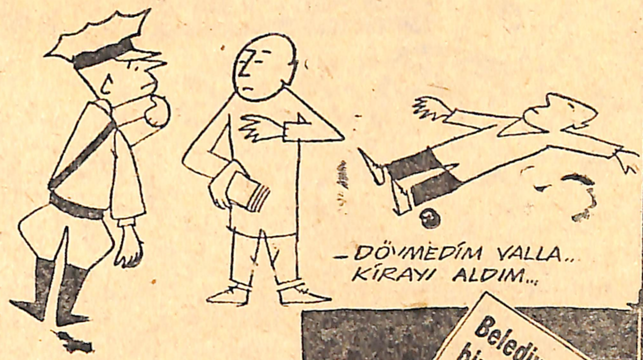
— Aman dostum ...

KIRK-ANBAR

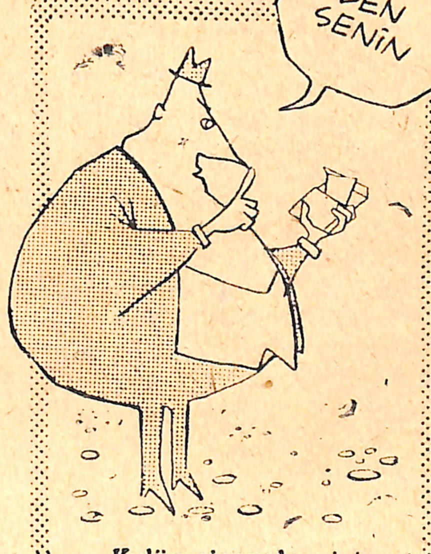
Bir kadına papağan diye başka kuş satılmış
-AKŞAM-

Dört çocuklu kiracıya ev sahibi dayak attı
-AKŞAM-

ÇOCUĞU ÖTEKİ MEKTEBE VER. SINIFI LABORATUAR YOK AMA KOCAMAN TOP SAHASI VAR.

METİN'e 10 Milyon liret teklif edildi
-YENİ SABAH-

Kulüp sigaraları içine kalay konulacak
-DÜNYA-

Belediye otobüsleri bir mahalle halkını sinir hastası yaptı
-YENİ SABAH-

ŞU YENİ OTOBÜSLER DE BİR GELSE.

YAŞASIN EVLİLİK

ESKİ kadınların işi, şimdikilerden daha kolaymış. Eskiden kadın, yemek pişirir, bulaşık yıkar, ortalık siler süpürür, dikiş diker, çocuk doğurur, ooh, ondan sonra da - vakit bulursa - yan gelir yatarmış. Şimdiki kadınlar, bütün bu işlerden sonra, gündüz akşama kadar canları burunlarına gelen kocalarının sinirlerini yatıştırmak için, bir de onlardan dayak yiyecekler. Demek ki kadın, alttan ateşi verince, ısınan su kazanı patlamasın diye, buğunun çıkması için yapılan supap gibi işe yarayacak.

İzmir'de ayrılmak için bir karı-koca mahkemeye düşmüşler. Koca, yargıca şöyle demiş:

— Bende kadın dövme hastalığı var. Biz, çalgıcı milleti her müşterinin dediğine boyun eğer, eve içimiz dolu geliriz. Bu kızgınlığımızı la karımızı döverek gideririz.

İstatistikler, bekâr erkeklerin, evli erkeklerden daha çok cinayet işlediklerini gösteriyor. Bunun sebebi şimdi anlaşıldı. Akşama kadar dış hayatta sinirlenmeyen erkek var mı? İyi ama, her kadın da yak yer mi? Eline maşayı aldı mı, süpürgeyi kaptı mı, adamın erkekliğini iki paralık eder. Ama ne olursa olsun, ister dayak atsın, ister dayak yesin, erkeğin sinirleri yatışır ya...

olaylar Alaylar

Yine olanlar zavallı bekârlara oluyor. Onların ne dayak atacak, ne de dayak yiyecek karıları var. Yaşasın evlilik. Evlilik gibi var mı?

※

KABA KÂĞIT

AMASYA'da altı yıldan beri «Yeşilırmak Postası» adında bir gazete çıkarmış. Son sayısı, pembe renkli bakkal kâğıdına basılmış. O sayıda «Zarurî bir açıklama» başlıklı yazıda, kâğıt sıkıntısı yüzünden daha bir süre, gazetenin renkli kâğıtlara basılacağı için, okurlardan özür diliyorlarmış.

Gazete kâğıdı olmayınca renkli bakkal kâğıdı. O da bitince kasap kâğıdı.

Bereket, kâğıdın çeşidi çok, sigara kâğıdından, sinek kâğıdından zımpara kâğıdına kadar...

Gazetelerin kâğıt için neden bu kadar çırpındıklarını anlamıyorum. Nasıl olsa bugün gazeteler bir «varak-ı mihr-i vefa» dır. Onda yazılanları «kim okur, kim dinler...»

※

EN BÜYÜĞÜ

GAZETEDE okudum. Bir istatistik yapmışlar. Her İstanbulluya bir ayda, bir yumurta, yarım kilo soğan, 320 gram fasulye, 80 gram nohut, iki kilo yağ, 42 gram peynir, 200 gram et, 8 tane de zeytin düşüyormuş.

Bir insan bu kadar az yiyecekle bir ay yaşıyamaz. İstatistiği bir muhalifin yaptığı şundan da belli: Zeytini, peyniri, fasulyesi, nohudu yazmış da, yenilen naneleri yazmamış.

※

ESKİ TÜRKÜ

«Ben esmeri fındık ile,
«Ben esmeri fıstık ile,
«Ben esmeri badem ile
«Besleriiiim...»

Bu, eski bir türküdür. Yoksa biz şimdi, ne esmeri, ne sarışını, ne de beyazı, fındık, fıstık, bademle değil ya, kuru ekmekle zor besleriz.

Okudunuz mu gazetelerde, topu topu bir milyon yedi yüz yetmiş bir bin eşeğimiz varmış.

Eh, bir şey değil. Biz o kadar eşeği, fındıkla, ceviziçi, badem de şamfıstıkla besleriz.

※

PIRIL PIRIL

İKİ, üç aydanberi her gün, her gün değilse gün aşırı gazetelerde okuyoruz: İki Nurcu tutuldu, üç Nurcu yakalandı, bir Nurcu kaçtı...

Dünkü gazetelerde de bir haber vardı: «Ham madde gelmediği için ampul fabrikası çalışamıyor.

Artık bizim ampula, elektriğe, ışığa, aydınlığa ihtiyacımız mı kaldı? Baksanıza Nura boğulduk gittik.

※

TAŞI TOPRAĞI ALTIN

SIVAS köylerinden bir delikanlı on yedi yıldan beri, günde yarım kilo toprak yiyerek yaşıyormuş. Pek büyük hüner değil. Köyün toprağını kim bulsa yer. Gelsin de her karışı binlerce lira eden Ankara'nın, İstanbul'un toprağını yesin, görelim onu.

★ ADNAN VELİ ★

BELKİ de tesadüfi olarak mezarlıklar müdürlüğü binasında vazife gören Vilâyet Tevzi Bürosu, o gün gene mahşer gibi kalabalıktı. Hilmi beyin oda kapısının önünde en az otuz kırk kişi birikmişti. Kapıdaki polis memuru, müracaatçıları birer birer müdürün yanına alıyordu. İçerdeki ziyaretçi de çıktıktan sonra, emeklilerden Reşit beye sıra geldi. Gözlüğünü düzeltip, kılık kıyafetine bir çeki düzen verdikten sonra, polisin işareti üstüne odaya girdi. Hafifçe eğilerek müdürü selâmladı:

— Bendeniz, Meşrutiyetin ilânından sonra Sivasta icrayı memuriyet ederken, sizden iyi olmasın, mutasarrıf beyle de çok iyi görüşürdük Sivas mutasarrıfı merhum Lebib beyefendiyi belki tanırsınız. Adapazarı zelzelesinden bir hafta mukaddem ufûl buyurmuşlardı.

— Hayır, tanımıyorum efendim.

— Ah efendim ah.. Lebib beyefendiyi tanımamanız cidden bir nakîse.. Mülkiye-i şâhâne terbiyesiyle yetişmiş, bir nümune-i imtisal-i nezaket. Bendenize de..

— Estağfurullah..

— Daima teveccüh gösterirlerdi. Daima bendenizi himaye buyururlardı. Şefkat ve himayelerini esirgemezlerdi. Kendileriyle âdeta kardeş gibi geçinir dururduk

— Evet, sonra?.

— Sonra efendim, bir gün irade-i seniyye ile İzmire tâyinleri tahakkuk etti. İftirak mukadder oldu. Ayrılışlarında, bir hatıra-i ebedî olmak üzere, bendenize çimendifer marka bir saat hediye ettiler. Ama, cidden zarif ve zıkıymet bir hediye.. Artık bu saate bendeniz bir evlât muhabbetiyle bağlandım. Ona baktığım zaman, velînimetim Lebib beyefendiyi görür gibi olurdum. Yüreğim, onun hasret ve iştiyakiyle dolardı.

— Sonra efendim?..

— Beyefendi, zâtı- âlinizi fazla tâciz etmiyeyim. Kısaca arzedeyim: Gel zaman, git zaman, bendeniz bu saati yıllarca, hüsnü surette istimal ettim. Bozulmasın diye âdeta üstüne titredim. Ama, sakınan göze çöp batarmış derler ya?..

— Evet efendim..

— Bendeniz hâlen Etyemez'de ikamet eylemekteyim. Bizim üstümüzde Tornacı Kâzım namıyla mâruf bir zat oturur. Bu zatın, neûzü billâh bir mahdumu vardır ki, darısı düşman başına... Velet, son zamanlarda revaç bulan yeni bir dansa başlamış. Sallan Yuvarlan dansı diyorlar. Bundan bir ay kadar mukaddem, bir gece bina başıma yıkılıyor sandım. Rezil, gene o danstan yapıyormuş. Evin sallanması üzerine, duvardaki çivide asılı duran gözbebeğim saatim yere düştü. Tabiî camı da parça parça oldu. Siz olsanız, böyle muzur bir oğlana ne yaparsınız?

Tevzi Müdürü Hilmi beyin içi sıkılmıya başlamıştı:

— Sinirlenmekte haklısınız, dedi.

Reşit bey, gözleri dolu dolu anlattı:

— Bir hatıra-i memuriyet ve muvaffakiyet, bir nişane-i samimiyyet ve muhabbet, bir yadigâr-ı sadakat ve merbutiyet, böylece Çâk-i çâk olmalı mı a efendim?..

— Tabii olmamalı..

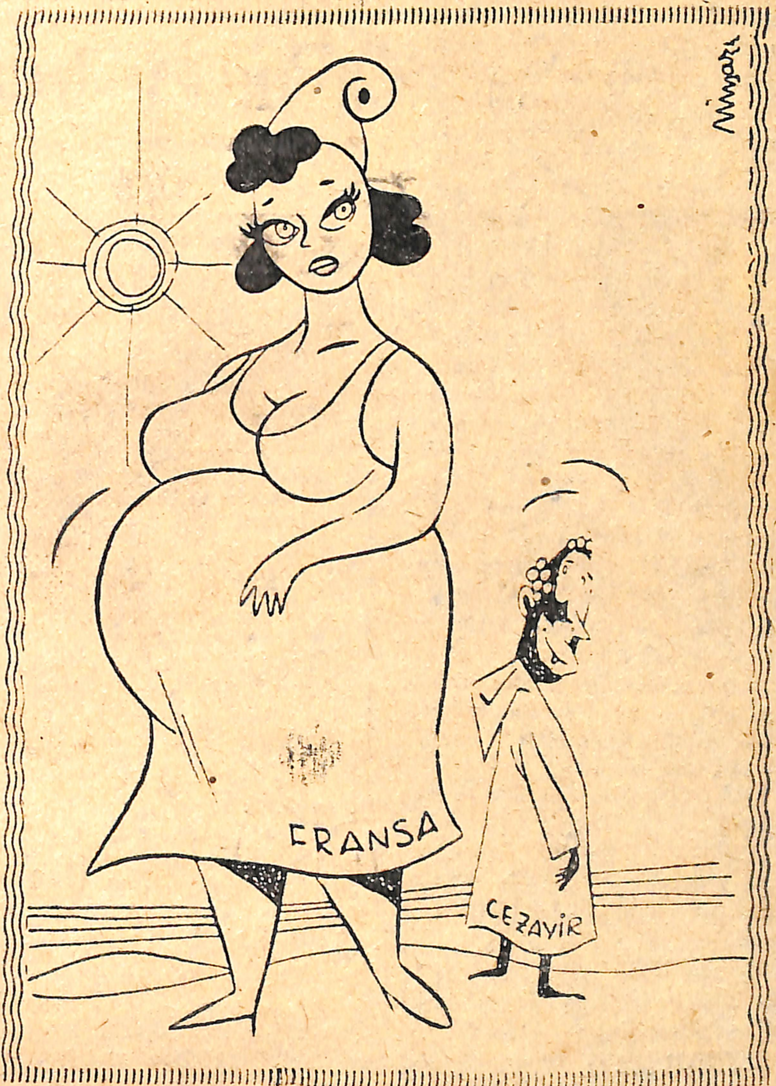
— Ondan sonra bendeniz, İstanbulda ne kadar saatçi varsa, hepsini yegân yegân dolaştım. Saat camı denilen mübarek, sırra kadem basmış. Akborsa, karaborsa katiyen yok. Nihayet bizim kadîm arkadaşlardan miralay mütekaidi Nizamettin bey, bendenizi irşat buyurdular. Vilâyet tevzi bürosu pencere camı dağıtıyor, o camdan bir parça uydurup, saatine göre kestir, takdır, dediler. İşte bendeniz de bir istida ile zât-ı âlinize başvurmak şefkat-i devletinizi niyaza cesaret eyledim. Affınıza mağruren, el büyüklüğünde pencere camından tedarik hususunda emr-ü delâletinizi istirham eyliyorum efendim.

Tevzi Müdürü Hilmi bey ister istemez gülümsedi:

— Size hizmet etmeyi çok isterim efendim, dedi. Fakat elimizde şimdilik, maalesef hiç cam yok. Ama çok kısa zamanda gelecek.

— Ne zaman gelir dersiniz beyefendi?..

— Efendim, İCA, bir çok memleketler gibi Türkiyeye de geniş bir tahsis yaptı. Bu tahsisin ne miktarının cama ayrılacağı hakkındaki görüşmeler de Londra'da tamamlandı. İktisadî işbirliği teşkilâtı, dünya cam imalâtındaki gelişmelerin istatistiğini hazırlarken, bir yekûn hatası yapmış. O hata, 21 devlet delegesinin iştirakiyle Brükselde düzeltildikten sonra, İCA ile başlanan müzake-

YAZISIZ!..

İngiliz plânı!..

relerde. Türkiyeye yapılacak sevkiyatın takas usulü ile mi, Klering yoluyla mı, yoksa serbest mübadele sistemine göre mi olacağı hususları müzakere edildi. Eğer Klering yolunu elverişli bulurlarsa, ithalâtçı firmalar Ticaret Vekâletine başvurarak, ithal mallarının bedelini deblokaj kuru üzerinden Merkez Bankasına yatıracaklar. Banka, bunların transferlerini tamamladıktan sonra, fabrikalar da siparişin imalâtına geçecekler. İmalât tamamlanınca Türk şilepleriyle sevkiyat başlıyacak. Eğer şilebe, Avrupa limanlarında haciz konmazsa, en kısa zamanda sizin cam ihtiyacınızı memnuniyetle karşılarız. Yok eğer işiniz acele ise, size başka bir yardımda bulunabilirim. Dün akşam, bizim tevzi bürosunun yüz numarasındaki cam kırıldı. Oradan kırık bir parça size takdim edeyim, işinizi görün.

— Ah efendim, Allah sizden razı olsun, Allah ne muradınız varsa versin, Allah sizi iki cihanda aziz etsin evlâdım..

Hilmi bey, zile basıp odacıyı çağırdı:

— Beyefendi ile gidin, dedi. Akşam kırılan camdan bir parça kendisine verin de, saatine taktırsın.

Emekli binbir teşekkürle odadan çıktı. İçeriye, Lânga'dan Rahmiye hanım girdi:

— Tevzi Müdürü sen misin oğlum?..

— Benim efendim, buyurun..

— Evlâdım, beni Süreyya efendi yolladı.

— Hangi Süreyya efendi?..

— Lânga'nın ocak başkanı..

— Peki, ne istiyorsunuz?..

— Ayıptır söylemesi, evvelsi gün Migros'tan yarım kilo kıyma almıştım. Migros'un kıymasını pek methediyorlar ama, benimki yağlı çıktı. Yağlı kıyma köfteye gelmez.

— Evet, sonra?..

— Eh, köfte yapamadıktan sonra, bari bir kabak dolması yapayım dedi. Kabakları güzelcene oydum. Pirincini, nanesini karıştırdım. Harcını hazır ettim. O sırada Hesna hanım gelmez mi?..

— Tanımıyorum canım...

— Neyse.. İşte o Hesna geldi. Onunla kapının önünde bir çene bir çene. Gelini doğuramamış da Sezaryanla almışlar.

— Peki, sizin arzunuz ne?..

— Ondan sonracığıma, lâf lâfı açtı.. İkindiye kadar konuşmuşuz meğer bir de mutfağa dönünce ne göreyim?.. Kıymayı kodunsa bul.. Bir de bahçe tarafına baktım. Şaşı Bedriye'nin uyuz kedisi şapur şupur yalanmıyor mu? «Hay gözün kör olsun kedi!..» diyerekten nalınları kaptığım gibi fırladım. Ama ne fayda?.. Kıymacığım gitti gider.. Şimdi bak müdür bey oğlum.. O hınzır hayvan, bizim mutfağa dadandı artık. Tel dolabın bir kenarı da patlamış. Yemeğimi nerelere koyacağımı ben de şaşırdım. Nihayet Süreyya efendinin aklına geldi. Şimdi tel dolabı duvara asacağım. Gel gelelim çivi yok. Tevzi müdürü çivi dağıtıyor, dediler. Ben de Yenicamide arzuhalimi yazdırdım, çivi almıya geldim.

— Ama hanım teyze, elimizde çivi yok ki.. Yakında gelecek, o zaman veririm.

— Sen artık ne yap yap, bugün bana bir çivi uyduruver.

Hilmi bey zile bastı Odacıya:

— Selim efendi, dedi. İçerdeki büyük dolap var ya?..

— Hangi dolap beyim?..

— «Iska geçen evrak» dolabı..

— Anladım beyim,,

— O dolabın yandaki çıtası sökülmüştü geçende. Çıtanın üstünde büyükçe bir çivi olacak. Onu sök de bayan ver..

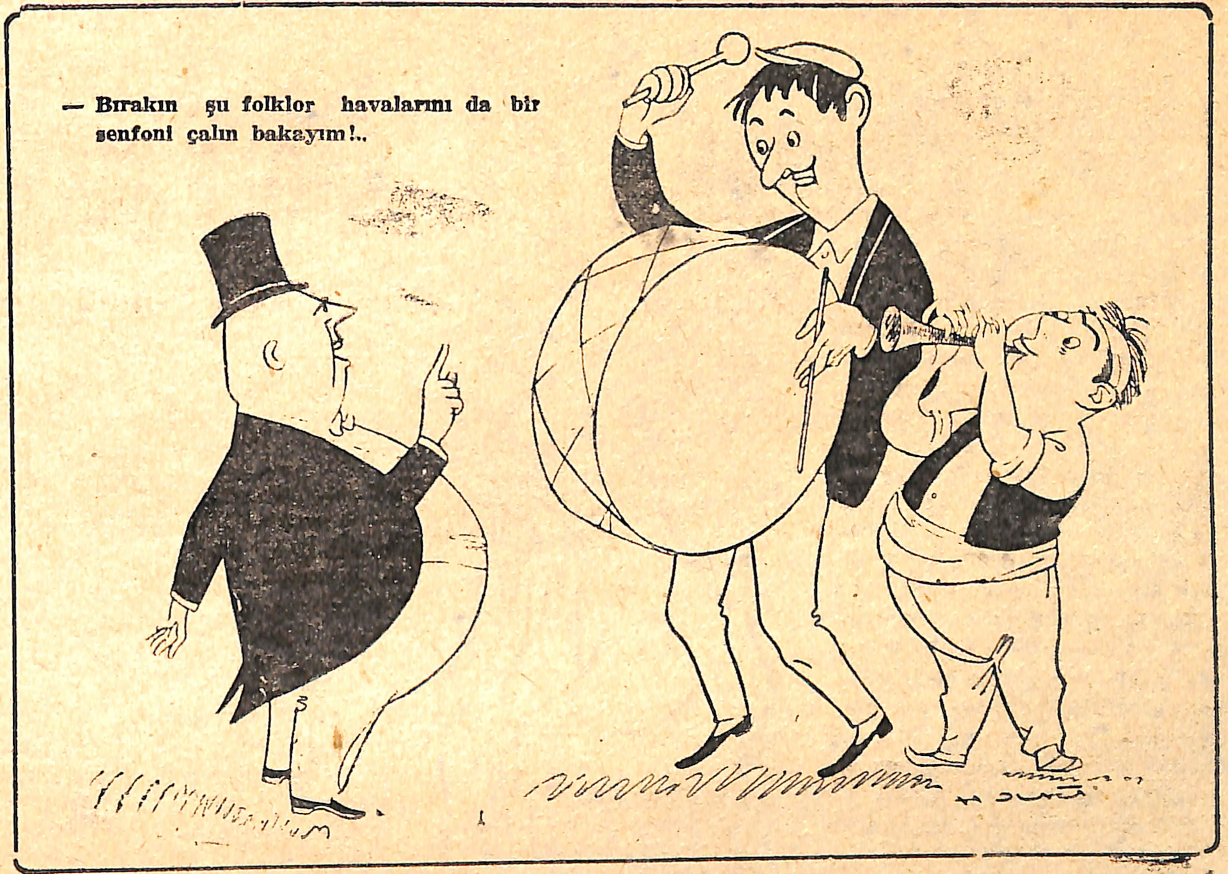
— Başüstüne beyim..

Sevinçten, kadının ağzı kulaklarına varıyordu. Binbir dua ederek Hilmi beyin yanından çıktı.

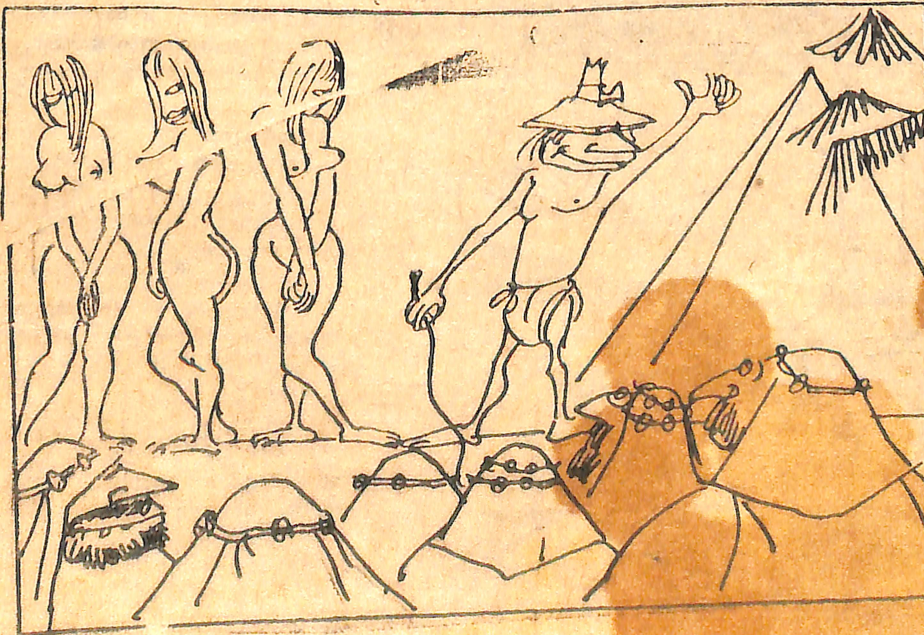
Her akşam yayınlanan ve gazetelere şehir havadislerini bildiren Belediye bülteninde o akşam şu satırlar vardı:

«İstanbulda cam ve çivi darlığı belirdiğine dair, son günlerde gazetelerde çıkan haberlerin, baştan başa yalan ve uydurma olduğu, ayrıca maksad-ı mahsusla yazıldığı, yapılan incelemelerle anlaşılmıştır. Cam ve çivi temini hususunda Belediyeye yapılan müracaatlara karşılık, ihtiyaç sahiplerine diledikleri kadar ihtiyaç maddesi tevzi olunmaktadır. İstanbul Belediyesi, her zaman olduğu gibi son günlerde de her mevzuda şehrinin hizmetine koşmakla gurur duyduğunu açıklar.»

Adnan VELİ

ZÜLKÜF BEY

Unuttum MAHMUT

Yazan:
ATEŞ - SİN

ARKADAŞIMIN Yenişehirdeki yazıhanesine ne zaman gitsem, onu hep Mahmud'a bağırıp çağırırken bulurdum. Mahmut, büronun ayak işlerine, temizliğine bakar. Hep güleç yüzlüdür. Hiç suratının asıldığını görmedim. İşi de o kadar zor değil, ama, bir türlü beceremez. Sabahları gidip gazeteciden gazeteleri alıp gelecek, odaları silip süpürecek, masaların tozunu alacak. Her öğleyin gidip lokantadan yemek getirecek. En önemlisi de, her gün bir dosyayı bürodan alıp Bahçelievlere götürecek, orada birisine gösterip, yine getirecek. Hemen hemen bütün işi bu. Ama o, bunların hiç birini yapmıyor. Kötü niyeti olduğundan değil, bir türlü beceremiyor da ondan.

Hiç bir sabah gazeteleri gidip kendiliğinden almaz. Arkadaşım her sabah bunun için Mahmud'a bağırır. Mahmut utangaç bir gülümseyişle:

— Unuttuuum... der.

— Hadi koş, al gel!..

Mahmut koşmanın ne demek olduğunu bilmez. Belki de ömründe hiç koşmamıştır. Ağır ağır gazeteleri almak için dışarı çıkar. Gazeteci, iki, üç yüz adım ötede. En erken yirmi dakikada gelir. Üç gazete getirecek... Her sabah istenilen gazeteleri değil, başka gazeteler getirir.

— Mahmut, ben sana hangi gazeteleri söyledim?

Güleç yüzlü Mahmut büyük bir soğukkanlılıkla:

— Unutttum... der.

— Mahmut, kanımı, iliğimi kurutacaksın. Koş, değiştir gazeteleri!

Mahmut koşmaz, hızlı da gitmez. Ağır ağır yürür. Biraz sonra elinde iki gazeteyle sallana sallana döner.

— Oğlum, üç gazete alacak değil miydin?

— Unuttuuum...

Dünya yıkılsa Mahmut umursamaz. Her gün hep bir işi yapacak. Ama yapmaz.

— Mahmut, yine kâğıt sepetini dökmemişsin?

— Unuttuuum...

— Mahmut oğlum, her sabah buraları silinecek. Üç kere söyledim. Neye silmedin?

— Unuttuuuum...

Mahmud'un en önemli işi her gün bir dosyayı Bahçelievlere götürmek değil mi? Ona iyice anlatmışlar:

— Mahmut, Sıhhiye'deki durağı biliyorsun. O duraktan Bahçelievler - Ulus otobüsüne bineceksin.

Mahmut, kendisine söylendiği gibi yapar. Bahçelievler - Ulus otobüsüne biner. Biner ama, Bahçelievlere gidenine değil, Ulus'a gidenine biner. Hep ters gider. Hiç bir kere de, yanlışlıkla olsun doğrusuna binip Bahçelievlere gittiği olmaz.

Arkadaşım, her akşam sorar:

— Mahmut, dosya gitti mi?

Mahmut, hayır anlamına yazıya gelmez, iki dudağının arasından «çık!» diye bir ses çıkarır. Ya da:

— I-ıh... der.

— Neden götürmedin?

— Unuttuuum...

— Mahmut, patlatacaksın beni. Her gün unutulur mu bu canım? Koş, götür dosyayı!

Mahmut, salına salına çıkarken, arkadaşım arkasından seslenir:

— Nereye Mahmut?

— Dosyayı götürüyorum.

— Hani dosya nerede?

— Unuttuuum...

Mahmut dosyayı almadan gidiyor.

Mahmut döner, dosyayı alır, çıkar. Yine her zamanki gibi, doğru otobüse, ama ters yöne gidenine biner.

Az da değil, Mahmut epeydenberi belki bir yıla yakın orada çalışır. Bir günden bir güne de kendiliğinden bir iş yaptığı hiç görülmemiş. O:

— Unutuuum...

Dedikçe, arkadaşım deli olur, terter tepinir. Mahmut aldırmaz, güler:

— Unuttuuum...

Bir gün arkadaşıma:

— Yahu, nedir çektiğin, bu Mahmut'tan? dedim. Sinirden gebereceksin. Yazık değil mi canına? Kov şunu! Mahmut'tan başka adam mı yok?

— Kovmam, dedi.

— Neden?

— Şirket, bu iş için kadroya yüz seksen lira koymuş. Yüz seksen liraya da ancak böylesi bulunuyor.

— Amma yaptın... Yüz seksen liraya memur bile var.

— Memur başka. Yüz liraya bile memur bulursun da bu işe kimse gelmez. Mahmut'tan öncekiler daha beterdi. Kimi yalan söylerdi, kimi de hırsızdı. Hiç olmazsa bunun öyle huyları yok.

Bir gün, yine arkadaşımı görmeğe gitmiştim. Parmağını dudağına götürüp sus işareti yaptı. Sonra da kulağımı ve kapalı oda kapısını göstererek «dinle» demek istedi. Ayaklarımın burnuna basarak kapalı kapıya yaklaştım. İçeriden komut sesleri geliyordu:

— Hazırol!

— Rahat!..

— Sağa-bak!

— İleriiii-bak!

— Yat!

— Kalk!..

Arkadaşıma:

— Ne oluyor? diye fısıldadım.

O da bana:

— Anahtar deliğinden bak! diye fısıldadı.

Anahtar deliğinden görünen şuydu: Mahmut, bir asker gibi kendi kendine komut veriyor, verdiği komutları da yine kendisi yapıyordu. Önce:

— Çök! diye bir bağırıyor, sonra küt diye yere çöküyordu. Aklımda kalan doğruysa, tam talimnameye uygun hareketler yapıyordu.

Arkadaşım:

— İşte, dedi, burada çalışmaya başladığından beri hep böyle. Bu odaya kapanıp kendi kendine talimler yapıyor.

Arkadaşım:

— Mahmuuuut!.. diye seslendi.

Mahmut odadan çıktı, ağır ağır geldi:

— Buyur!

— Bu saate kadar neden gazeteleri almadın? Ben sana her sabah erkenden gazeteler alınacak demiyor muyum?

— Unuttuuum...

— Hadi çabuk!..

Burası, Mahmud'un ilk çalıştığı yer. Şehirde başka hiç bir yerde

— Kırmızı işareti görmedin mi?..
— Gördüm abi... Fakat seni görmedim!

çalışmamış. Askerliğini bitirip doğru buraya çalışmaya gelmiş.

Üç ay yazı İstanbul'da geçirip Ankara'ya döndüm. Bir gün arkadaşımın bürosuna uğradım. Mahmut yok.

— Nerede Mahmut?

— Bırak canım. Artık dayanamadım, çıkardım. Yoksa beni çıldırtacaktı.

— Vah vah...

Arkadaşım kızdı:

— Yahu, çıkar çıkar diyen sen değil miydin? Şimdi de acıyorsun.

Onun o çocuksu gülümseyişle:

— Unuttuuum...

Deyişi gözümün önüne gelmişti.

— Hiç olmazsa yerine aldığın iyi mi? diye sordum.

— Yerine aldığım ondan beter ama, büronun işleri yolunda.

— Nasıl yolunda? Mahmud'un yapamadığı işleri, ondan daha beter olan nasıl yapıyor?

— İşleri yine Mahmut yapıyor. Biraz bekle de gör.

Arkadaşımın dediği gibi oldu. Biraz sonra Mahmut elinde üç gazeteyle içeri girdi. Şaşırmamış, istenen gazeteleri getirmişti.

Arkadaşım:

— Oğlum Mahmut, dedi, sana iki aydır her gün söylüyorum. Sen artık buradan çıktın. Ben sana gazeteleri getirme, demiyor muyum? Neden getirdin yine?

Güleç yüzlü Mahmut hiç oralı olmadan:

— Unuttuuum... dedi.

Gazeteleri bıraktı, pencere camlarını silmeğe başladı.

Arkadaşım:

— Mahmut, her gün işte böyle, dedi. Biraz sonra gider lokantadan yemeği getirir. Sonra dosyayı Bahçelievlere götürür.

— Yine ters giden otobüse mi biniyor?

— Yooo... Bütün işleri tıkır tıkır yapıyor. Boş zaman bulunca da, odaya kapanıp talim yapıyor.

— Vallaha nasıl olduğunu anlıyamadım. Biliyorsun Mahmut buradayken hiç bir işi doğru yapamazdı. Ben de çıkarttım. Başka bir işe girmiş. Ama orada çalışmıyor, hep burada çalışıyor.

Mahmut lokantadan yemek getirdi. Arkadaşım:

— Oğlum, sen artık burada çalışmıyorsun, dedi, sana kaçtır yemek getirme, demedim mi? Yine neden getirdin?

— Unuttuuum...

Mahmut, bir işi bir türlü öğrenemiyor. Daha doğrusu geç öğreniyor. Ama bir de öğrendi mi, yapma desen yine yapıyor. Öğrendiğini de bir daha ona kimse unutturamıyor.

Arkadaşıma:

— Öyleyse yine Mahmud'u al buraya, dedim.

— Alacağım ama, o zaman da şimdi çalıştığı işe alışmış olur, diye korkuyorum. Baksana, askerlikte bir türlü talimi öğrenememiş. Tam öğrenirken terhis olmuş.

Mahmud'un kapalı odadan sesi geliyordu:

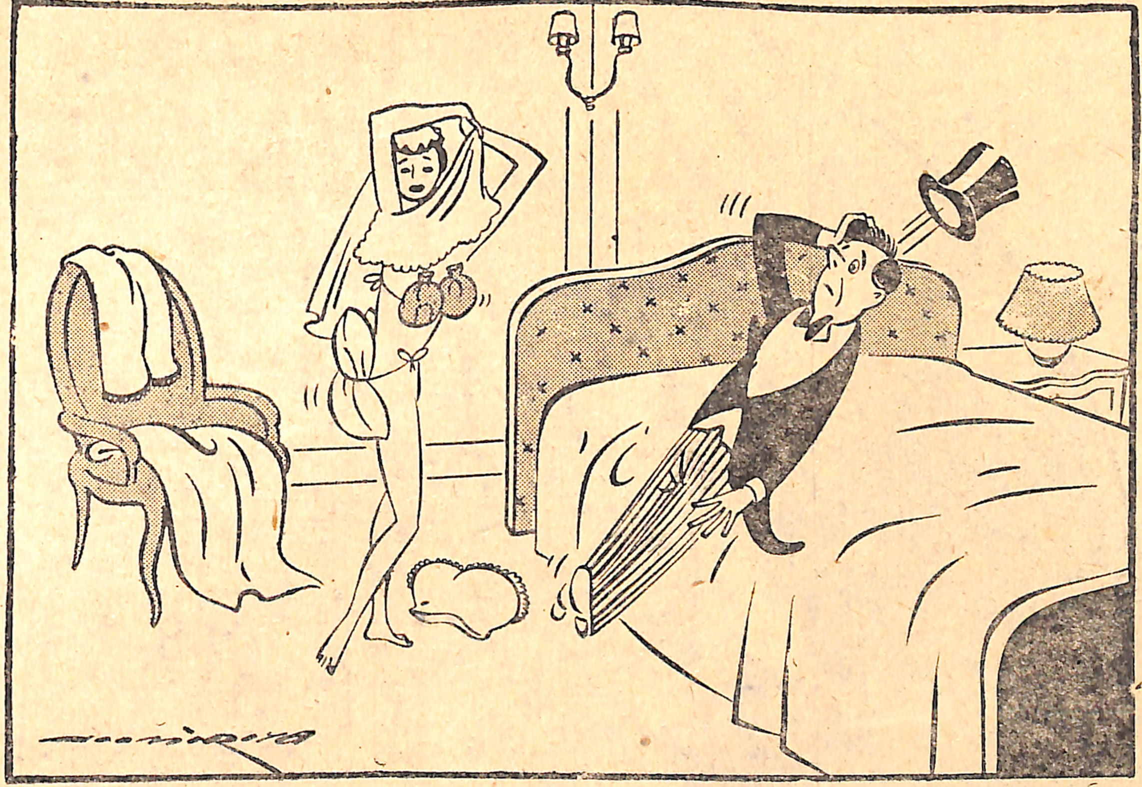
— Yat!

— Kalk!

— Geriye - dön!

Mahmut öğrenemiyor. Ama bir öğrendiğini de bir daha unutamıyordu.

Ateş-Sin

İlk sürpriz!..

Zengin ihtiyarın kocası!

Zengin bir kadındı, yaşlıcaydı ama, iyi giyinmesini ve iki, üç senede bir erkek güzeli koca bulup kendisine bağlamasını bilirdi. Son yaşadığı irikıyım kocasını hepsinden fazla seviyor ve kıskanıyordu. Onun mesleği icabı birçok genç ve güzel kadınları tanıdığını bildiği için, onu yalnız sokağa çıkarmazdı. Çıktığı zamanlarda peşine adamlarını takardı.

O gün, irikıyım kocasını takip eden adamlarından biriyle konuşuyordu. Adam:

— Hanımefendi, dedi, onu adım adım takip ettim. Evvelâ meşhur bir kadın terzisine girdi...

Zengin kadın içini çekti:

— Eh, sonra?..

— Orada çıkıp başka bir terzinin atelyesinin kapısını çaldı.

— Yaaa. Sonra?

— Biraz sonra üçüncü bir terziye, oradan da başka birine..

— Nasıl?

— Dördüncü terziye demek istiyorum.. Uzatmıyayım böylece on kadın terzisinin kapısını çaldı..

— Demek on metresi varmış hınzırın..

— Hayır, hanımefendi, sizi arıyordu.

※

Hangisi olursa!

Apartımandan bir havagazı tamircisi istemişlerdi; şikâyet, gaz gelmediğiydi.. Zaten borularda ne kadar havagazı vardı ki?..

Tamirci asansöre girince asansörcü sordu:

— Kaçıncı kata çıkıyorsunuz?

Adam sırıttı:

— Hangisi olursa, ama sen gene en üstten başla!

※

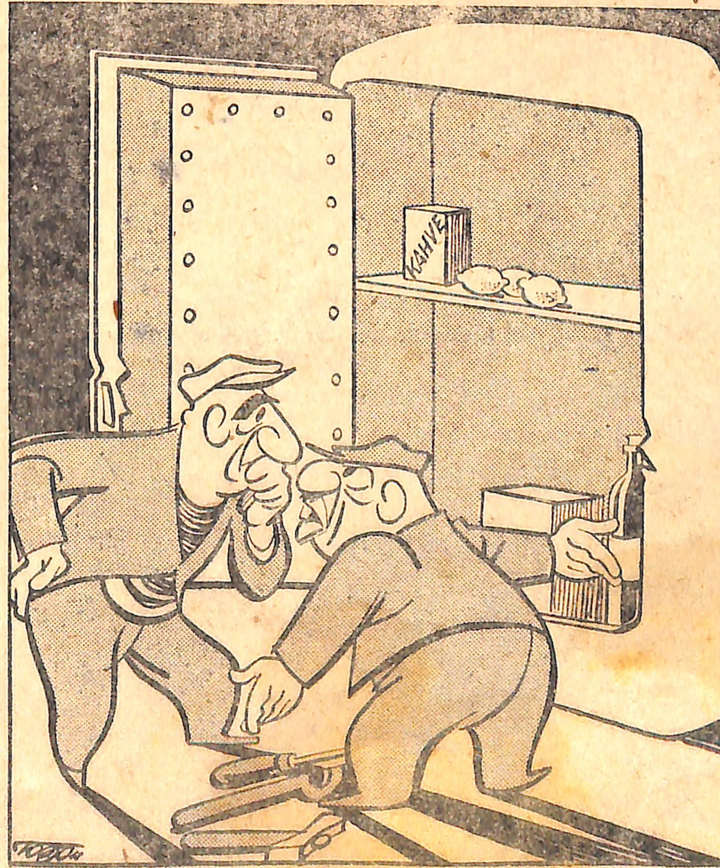
Bu ne demek?

Daire müdürü, masasının başında horul horul uyuyan memuru uyandırıp çıkıştı:

— Bu dördüncü defadır, seni iş başında uyurken görüyorum. Bu ne demektir?

Memur gözlerini uğuşturarak cevap verdi:

— Ben evliyim ve küçük çocuklarım var demektir!.

— Vay canına... Erzakı kasaya koymuşlar, sağlam, paraları da kilerdedir!..

— Hayır, hayır, ben öyle ağzında düdük, bacağında kısa pantalon bir çocuğu sevemem.

PAPA

Papağan üstüne çok fıkra vardır ya, son olaya en uygun düşeni şudur:

Adamın biri papağan almak ister. Kuşçuya gider:

— Bana güzel bir papağan ver! der.

Kuşçu bir papağan gösterir.

— Kaça bu papağan?

— Bin akçe.

Adam şaşırır.

— Aman, ne diyorsun? Bin akçe olur mu? Bin akçe, han, hamam parası.

— Evet ama, bu papağanın çok marifetleri var.

— Nedir?

— Her dili bilir.

— Yaaa...

— İsterseniz sorun!

Adam sorar:

— Arapça bilir misin?

Papağan cevap verir:

— Ona ne şüphe..

— Fransızca da bilir misin?

— Ona ne şüphe...

Adam şaşkına döner.

— Ya İngilizce?

— Ona ne şüphe..

Papağan her dili biliyor, verir bin akçeyi, papağanı alır, evine getirir. Bu marifetli papağanı ona buna gösterip de övünecek. Eşini, dostunu evine çağırır:

— Bakın, der, bu papağan hangi dilden ne sorarsanız cevap verir.

Misafirlerden biri papağana:

— Nasılsınız? der.

★ Sükût en mükemmel bir

★ Nasihat buseye benzer, d bir zevklidir...

★ Öğrenmesi gereken iki şe ikincisi ise nasıl yaşanır.

★ Platonik aşk: tanışma ile

★ Önsezi: Bir kadına velev duğunu söyleyen histir.

Hicran ateşi...

Genç şair falanca koltuğunun altına yeni yazdığı şiirleri sıkıştırır, Behçet Kemal Çağlar'ı evinde yakalar:

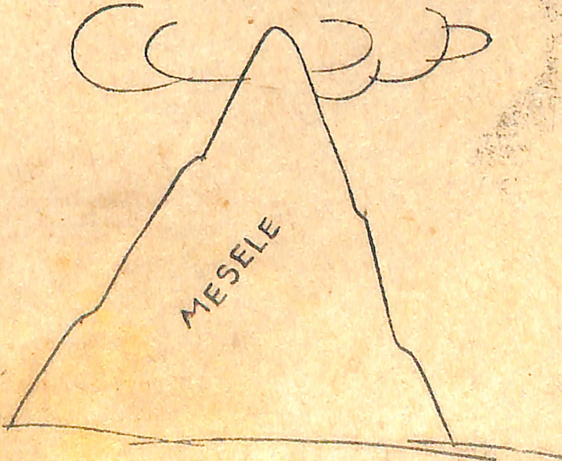
— Üstat, şiir saatında okumanız için size yazdığım son şiirlerimi getirdim.

Behçet Kemal, şiir defterine göz atarken genç şair kendini tutamaz:

— Efendim, der bu şiirleri karımın beni bırakıp gitmesi üzerine yazdım. Onun hicran ateşi beni şair yaptı.

Behçet Kemal, göz gezdirdiği şiir defterinden başını kaldırır:

— Öyle mi?!.. Vah, vah.. O halde tavsiye ederim hemen karınızı bulup onunla barışın aslanım.

AĞAN

Papağan cevap verir:

— Ona ne şüphe...

— Kafesten çıkmak istemez misin?

— Ona ne şüphe...

— Sen «ona ne şüphe» den başka lâf bilmez misin?

— Ona ne şüphe...

Bin akçe verip papağanı alan adam saçını başını yolarak;

— Desene ben kazıklandım., der.

Papağan cevap verir:

— Ona ne şüphe...

★

Leylâ adında bir kadıncağız, 1500 liraya bir papağan alır. Sonradan bunun, papağan değil, dudukuşu olduğunu öğrenir. Kuşçu ile mahkemeye düşerler. Kuşçu:

— Papağan... diyor.

Kadın:

— Dudukuşu... diyor.

Kuşçuya soruyorlar:

— Madem papağan, neden konuşmuyor?

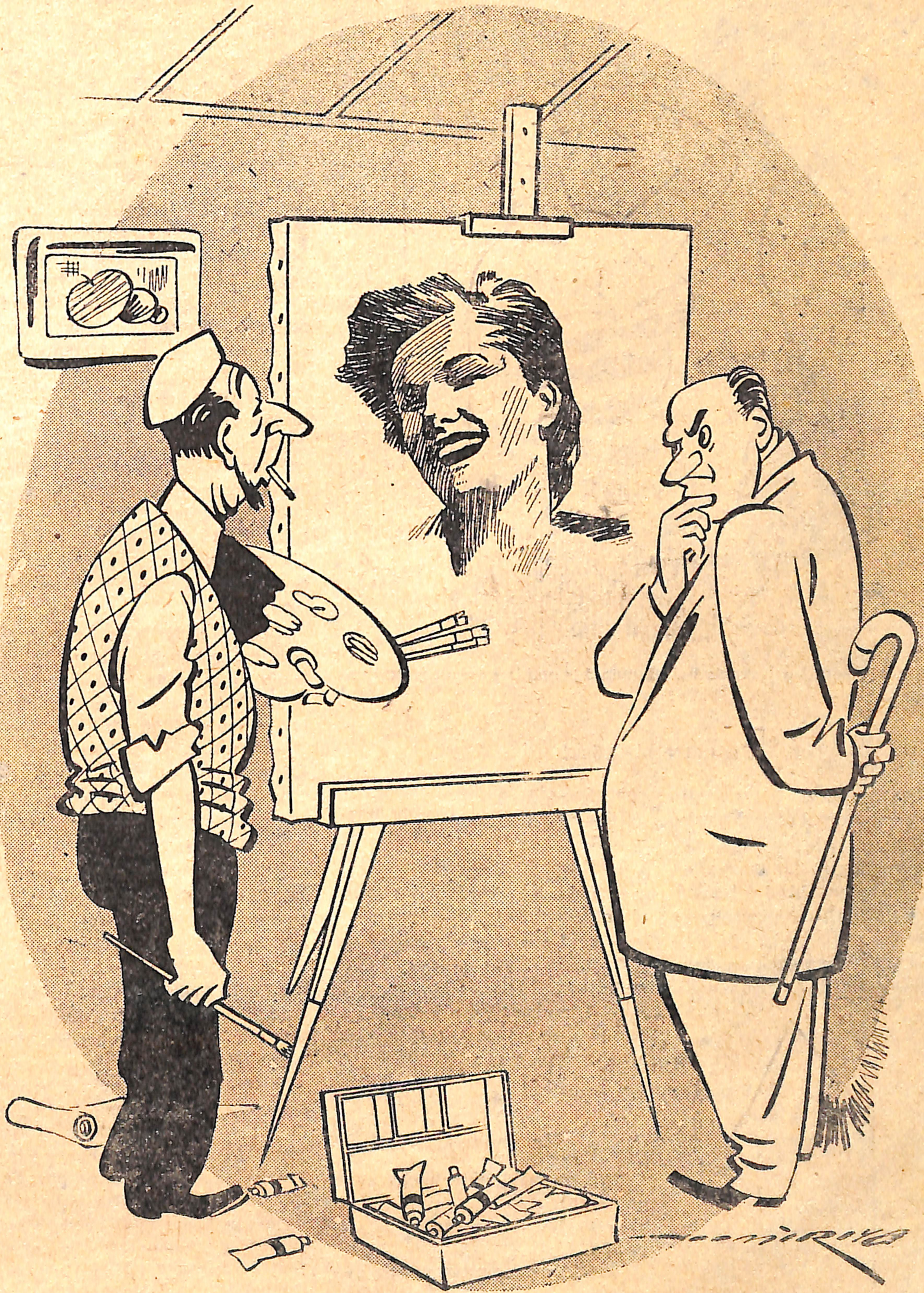
— Daha küçük de ondan, büyüsün konuşur.

Demek bu papağanlar, insanların tersi. İnsanlar gençken konuşuyor. Sonra dili yüzünden başı derde girdikçe, yaşlandıkça konuşmaz oluyor.

Kuşçu cevap vermiş:

— Konuşsaydı hiç 1500 liraya verir miydim? O zaman 70 bin lira derdim.

Evet, evet, papağanla insan ters. Papağanın konuşanı para ediyor, insanın konuşmıyanı...

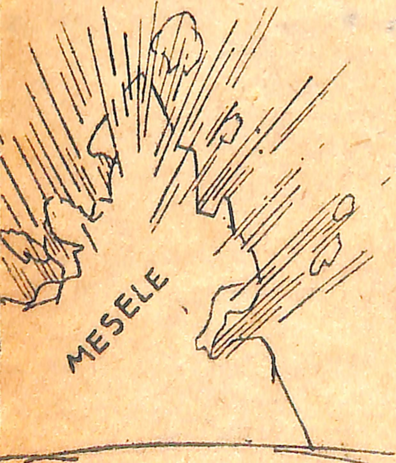
— Nasıl benzemiyor mu?..
— Bilmem... karımı hiç böyle gülerken görmedim ki!..

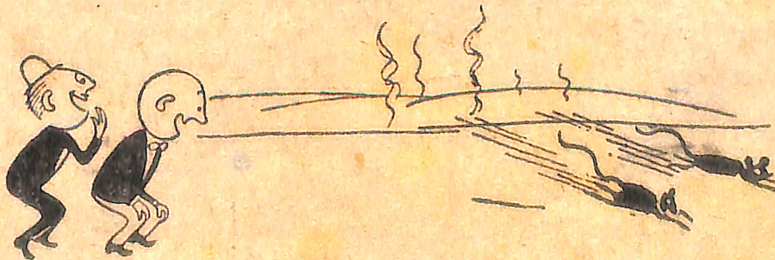
spridir!..
ğeri hiçtir, fakat vermesi ve alması

vardır. Biri hayat nasıl kazanılır,

ilk buse arasında geçen zamandır.
haklı olsun, velev olmasın, haklı ol-

*

ısız!..

Fena değil

İstanbul'dan gelmişti. Uzun zamandır görmediği bir dostunu ziyaret edecekti. Lâkin bu dost, artık Devlet Vekiliydi. Adı da Muzaffer Kurbanoğlu'ydu.

İki ahbap, klüpte karşılaştılar. Eski arkadaşı, Kurbanoğlu'nu görünce bir hayret çığlığı kopardı:

— Beyefendi.. ne kadar da toplanmışsınız?

Ruhen demokrat olan sayın Vekil:

— Ne yapayım kardeşim, dedi, doktorun hatası.. dedi.

— Doktorun hatası mı?

— Evet.. Yemeklerde mutlaka bir bardakcık bira içmemde ısrar etti. Ben de o yüzden günde üç yerine beş defa sofraya oturur oldum!

— Yazıklar olsun, bu kuyruk bolluğunda bir yağlı kuyruk yakalıyamadık!..

Cennette bir köşk!

Bir toplantıda, bir hayır cemiyetinin müsamere biletleri satılıyordu. Orada bulunan Kadircan Kaflı, cimriliğiyle tanınmış zengin bir ahbabına bir bilet satın almasını teklif etti. Aldırmadığını görünce:

— Bir bilet alıp yoksullara yardım etmekle ne büyük bir kazanç elde edeceğini biliyor musun?

Diye sordu. Cimri zengin başını salladı:

— Hayır, bilmiyorum.

— Cennette büyük bir köşkün olacak.

— Peki, ya cennete gitmezsem?

Kadircan Kaflı hemen yapıştırdı:

— O zaman kiraya verirsin, alacağın parayı da cehennemde harçlık yaparsın.

*

Ne yaparlar?

Yeni hizmetçi, evin küçük kızına sordu:

— Sevim, bey baban ne iş yapar?

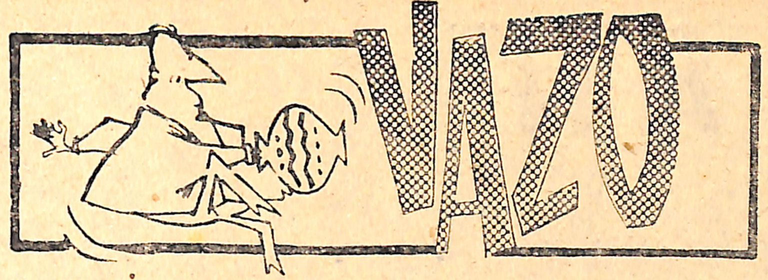
— Cici cici vazolar yapar, eve getirir.

— Peki, annen ne iş yapar?

— Onları kafasında kırar!..

Şehirden çizgiler : 5

ÇOCUKLUĞUMUZ Ege sahillerinde geçti; yemyeşil, masmavi, aydınlık bir kasabadaydık ve nazlı birer tomurcuktan ziyade, hür yetişen ısırgan otlarına benzerdik. Dokunduğumuz yeri kaşındıran cinsten... Ama o zamanlar etrafımızda, dost bir dünyanın hep iyi ve büyük insanları vardı.

Sevgi gibi esen ılık bir rüzgâr sık sık saçlarımızda dalgalanır, engin deniz sahillerde, beyaz sakallı dedelerin sevinci içinde, köpük köpük ayacıklarımızı öperdi.

Sonra yıllar geçti... Çok sıcak şeyler duyduk ve bıyıklarımız terledi.

Kız arkadaşlarda da bir kızarıp bozarmalar, uzaktan bize bakıp kendi aralarında fis kos etmeler... Derken ellerimizde şiirler, içli romanlar filân görülmiye başladı. Ara sıra da ufuklara doğru bakıp içimizi çekiyoruz.

Velhâsıl bu âlemde hiç modası geçmiyen beylik hikâyelerden hoş bir fasıl geçiyorduk.

İşte tam bu sıralarda, kır saçları ensesinde toplanmış, uzun boylu, güler yüzlü tertemiz elbiseli hassas bir adam, seyahat bavullariyle birlikte kasabamıza çıkıp geldi. Pek meşhur bir romancımızdı; Pembe Çiçekler isimli eserin sahibi. Buraya bir kaç gün başını dinlemeye gelmiş.

Pembe Çiçekler adlı roman o zamanlar yeni basılmış, kasabada da bir adet mevcut, elden ele dolaşmakta... Muhtarın baldızından balıkçı reisinin kız kardeşine kadar herkes okumuş. Bizim bu yerde erkek kısmı böyle şeylere boş verir, ama kadın kısmiyle genç makulesi öyle değil; her ağızda Pembe Çiçekler Pembe Çiçekler, ahlar oflar gırla gidiyor.

Meşhur, büyük, harikulâde romancı!.. O merak içinde sık sık düşündüğümüz, yükseklerin yükseği, rüyalı, büyülü insan!.. Dinlenmeye gelmiş ama, şimdi dinlenmenin sırası mı a muhterem zat!., Kırk yılda bir elimize fırsat geçmiş hiç bırakırmıyız..

Zaten bizde akıl bir karış havada, başımızda kavak yelleri esiyor...

O günü biraz çekindik. İkinci gün, onu ağırlamak elbette vazifemiz dedik, takıldık arkasına. O ne tarafa gitse haydi biz de peşinden...

Etrafı dolaşırken, ara sıra, iyi bir ressam elinden çıkmış tablolar kadar güzel ve hiç boyanmamış bir genç kız kadar tabii manzaralar karşısında durup enginlere bakacak oluyor, anlaşılan ortalık tan ilham toplıyacak. Hemen etrafını sarıp derhal sual yağmuruna tutuyoruz:

«Efendim, Pembe Çiçeklerdeki kız kimmiş...»

«Efendim, ebedi aşk yemini edenlerin göz yaşları...»

— Efendim, en temiz aşkın gözlerden girip oradan kalbe inen ve oradan da...»

Gibilerden filân fıstık fişmekân lâflar...

Derken arkasından bir bakraç ayran, bir tepsi börek, muhallebi, sütlâç, tarhane çorbası... Oturup afiyetle yese, mide fesadı, yemese hatırımız kırılacak... Hassas adam dedik a.

Yemekleri yedirdik mi, yedirdik. Haydi gene:

— «Efendim, yıldızlar...»

«Efendim, bulutlar...»

«Efendim, mehtap, şiir, aşkın gözyaşları mözyaşları...»

Böyle ayakları yerde, başı gökyüzünde dolaşan zatların tabî musikiden hoşlanmaları da şart. Hat tâ, musikisiz yaşıyamaz o!., Diye düşündük, başladık kulağının dibinde pilâk çalmağa. Kasabada eski yeni ne kadar pilâk varsa hepsini dinlettik. Fakat o kadar içli ve candan davranıyoruz ki, hassas adam karşımızda kat'iyyen gık diyemiyor. Sadece gözleri yerinden uğrar gibi olmuş, dinliyor!.. Sabır taşı mısın a adamcık!..

Musiki faslı da bitti mi, bitti Yine başlıyoruz:

«Efendim Pembe Çiçeklerdeki kızın aşkı...»

«Efendim Pembe Çiçeklerdeki aşkın göz yaşları...»

«Efendim Pembe Çiçeklerdeki...»

Dahilek ya Resulallah!.. Adamı hafakanlar basacak!..

Her nasılsa elimizden kurtulup camların dibine kaçtı Aklı sıra uzanıp uyuyacak. E bu vazifeyi üzerimize almışız bir kerre. Fellek fellek arayıp derhal buluyoruz. Uyuyor mu, uyuyor. Başlıyoruz gazete kâğıtlariyle yüzündeki sinekleri yelpazelemeğe...

— Yahu yapmayın çocuklar, zahmet etmeyin, gidin keyfinize bakın.

— Olmaaaaz...

— Canım ben sizin hayallerinizde yaşıyan gökten inme mahlûk değilim.

Hemen kafa kafaya verip, başlıyoruz karşısında fısıldaşmıya:

— Aman ne alçak gönüllü, ne hassas insaaaaan!..

Ara sıra onu büyükler de ziyarete geliyor. O zaman biz, etrafa yayılıp nöbete geçiyoruz.

İki gün sonra, kaymakamla belediye reisi, bir konferans vermesini rica ettiler ve akşam üzeri, garajdan bozma sinema salonuna ahali hınca hınç doldu.

Biz sahnenin geri tarafında, büyük san'atkârın bulunduğu bölmedeydik. Burada genişçe salonumsu bir yer var. Pencereleri arka taraftaki ferah ve yeşillikli manzaraya açılmış, sakince bir yerdi. Daha konferans vakti gelmemiş, ahalinin gürültüsü uzaktan uzağa duyuluyordu.

Romancımız, kaymakam ve belediye reisi ile birlikte küçük bir masanın etrafında, rahat koltuklarına yaslanmış, kahve içiyorlardı. Bu üç şahsiyetten havaya yayılan kuvvetli saygı hissi içinde, önce heyecanlanıp durakladık. Sonra ben, peşimde bir kız arkadaşım ve elimde çok güzel işlemeli bakır bir vazo olduğu halde ilerledim:

— Efendim bizi bir dakika dinler misiniz?

Hoş bir tavırla döndü:

— Tabiî dinleriz dedi.

Bunun üzerine, yanımdaki kız, hepimiz namına, önceden ezberlediği sözleri tesirli bir sesle söylemeğe başladı:

— Pembe Çiçekler adlı, harikulâde güzel eseriniz okunmadan önce, bu kasaba, bu gökyüzü, ağaçlar, çiçekler, dere ve biz böyle değildik efendim. Her yana ve kendi kendimize bile alışmış, soluk, mânasız bir halimiz vardı. Günler içinde sadece yuvarlanıp gidiyorduk. Halbuki siz, sihirli kaleminizle, masmavi bir gök yüzünden ruhlarımıza pembe çiçekler yağdırdınız beyefendi...

Kaymakamla Belediye Reisi, başladılar şak şak şak şak alkışlamıya...

— Yahu dediler bu kız okuma kitabı gibi konuşuyor, aferin çocuklar aferin...

Memnun ve mes'ut önümüze baktık. Büyük san'atkâra bir hatıra olmak üzere vazomuzu uzattık. Böyle hallerde adet olan bir kaç lâf daha edildi. Geri geri çekilip koridora çıktık ve içeride olup bitenleri can kulağiyle dinliyen arkadaşlarla burun buruna geldik. Bir kaç dakika geçti. Kız arkadaşımla ben kendimizi toparlayıp, olup bitenleri ballandıra ballandıra anlatmıya vakit kalmadan, içerden kaymakamın biraz telâşlı sesi:

— Çocuklar, buraya gelin...

Kulak kabarttık:

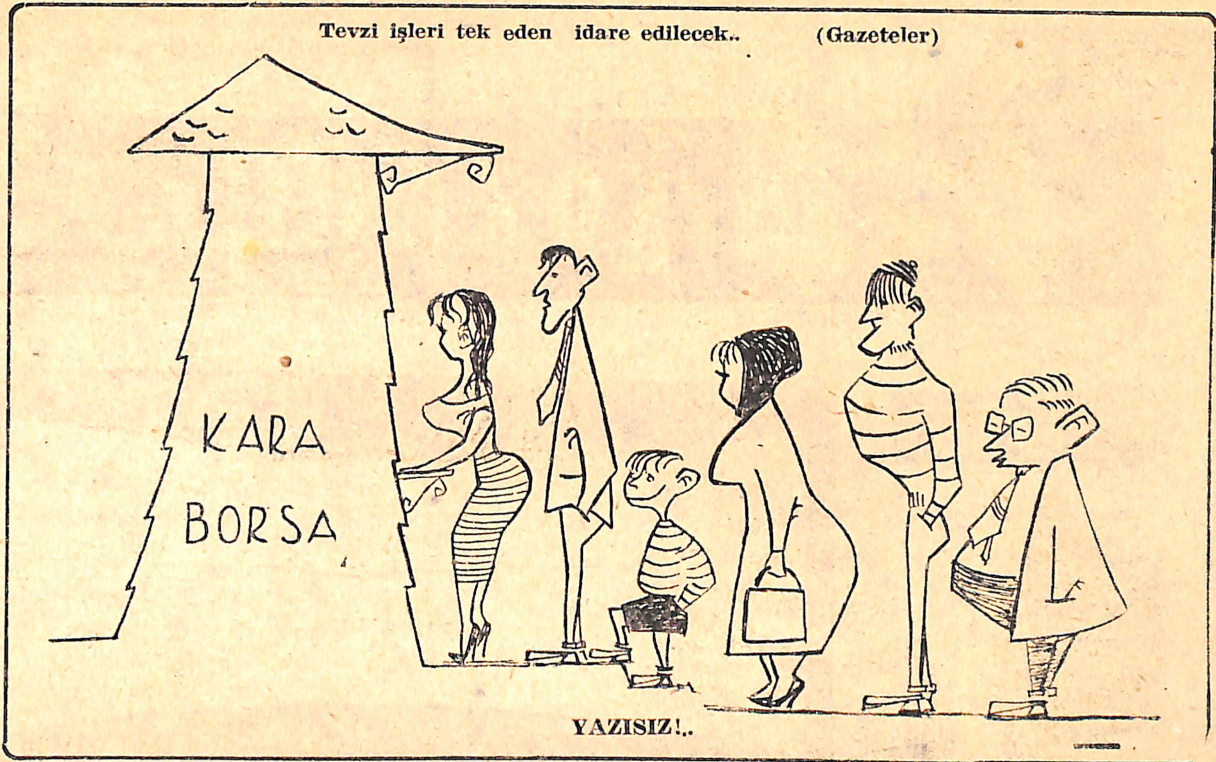
— Gelin buraya çocuklar!..

Bizi tekrar içeri çağırıyordu. Koşuştuk. Romancımız ayaktaydı:

— Aman efendim ne oldu?

— Baksanıza canım, elimi nasıl oldu bilmem, şu vazonun iç kısmına sokmuşum şimdi çıkaramıyorum.

Şaşırmıştık. Hakikaten, sağ kolunda bilekten aşağı, bizim şiş karınlı dar boğazlı vazo süslü bir armut gibi sallanıp duruyordu.

Kaymakamla Belediye reisi de telâşlıydılar.

Birbirimizi ite kaka yaklaştık.

— Durun biz çıkaralım dedik.

Yapıştık vazoya. Bir sağa bir sola, ileri geri, asıl!.. Sahilden de çıkmıyordu ve bu hal, adama biraz şapşallık gibi bir görünüş vermişti. Yarabbi, nasıl olur!..

O muazzam gökten inme dahi!.. Amanın çocuklar hadi gayret!.. Şimdi çıkar canım!.. Asıl, asıl, asıl! Baktık ki olmayacak, bir kısmımız vazoya sarıldı, bir kısmımız da adamın öbür koluna, başladık böylece çekiştirmeye. Adamı koparacak ba... Sağa çevir sola çevir, ey kaldır. Meret çıkmıyor da çıkmıyor.

Eyvahlar olsun. Dahi elden gidiyor! Hırtlanbası çıktı. Hem çekiştirip hem de kıkır kıkır gülüyoruz. Koskoca adamlar da gülüvorlar. O patırtı arasında, bir taraftan da romancı aklınca bize ders vermekte:

— İşte çocuklar diyor, bu yer yüzünün benden çok, çok daha büyük insanları dahi, böyle zavıf noktaları ve hattâ gülünç halleri ile insandırlar. Bunu daima hatırlayın, onları daha çok seveceksiniz...

Başka zaman olsa, derhal ceplerimizden kâğıt kalem çıkarır ve bu parlak lâfları kaydederdik ama şimdi tılsım bozuldu. Artık onunla senli benli, âdeta vazoculuk oynuyoruz. Aynı zamanda onun, çok sevimli ve hoş bir insan olduğunu da yeni yeni farkediyoruz...

Biraz dinlendikten sonra tekrar vazoyu kurcalamıya başladık. Acaba bilek tarafına zeytinyağı filân sürsek. Arkadaşlardan biri tükürmiye kalkıştı... Çekin yahu çekin! Bir taraftan da halk dışardan, büyük romancıyı isteriz diye bağrışıyor... Alkış malkış gırla gidiyor!.. Aman Yarabbi şimdi ne olacak?!.. Haydi konferans sırasında şöyle vakurane bir poz alıp vazoyu arkasında saklasın, ya daha sonra, herkes başına üşüşüp elini filân sıkmak isteyecekler, o da el yerine bizim şişko vazoyu öne doğru sallayacak!.. Onu omuzları üzerine alıp sokaklarda filân taşımak isteseler, haydi yallah vazo da birlikte! Vazo topraktan değil ki, kıralım, bakırdan! E bu adamcağız ömrünün sonuna kadar vazo ile birlikte yaşıyacak değil a!.. Peki nasıl girdi... İlâhi adamcık ne vardı elini bu merete daldıracak... Her neyse, ite kaka, sıktıra mıncıklıya zar zor vazoyu çıkardık elinden. Rahat bir nefes aldı. O günden sonra da onu pek göklere çıkarmadık fakat daha çok sevdik.

★

Aradan yıllar geçti, hayatımda ne zaman birisini, lüzumundan fazla, göklere çıkarmıya kalkışsam, derhal sağ eli aklıma gelir. Bu da kimbilir kaç defa hangi vazolara daldırdı ve kolay kolay çıkaramadı derim.

Geçenlerde, şimdi emekli olan, eski kaza kaymakamının evine ziyarete gitmiştik. Eşim de, o konferans günündeki kız arkadaşım.

Emekli kaymakam çocuğumuzu severken:

— Nasıl ara sıra romancıyı hatırlıyor musunuz? diye sordu.

— Hiç hatırlamaz mıyız. Aman ne sevimli insandı...

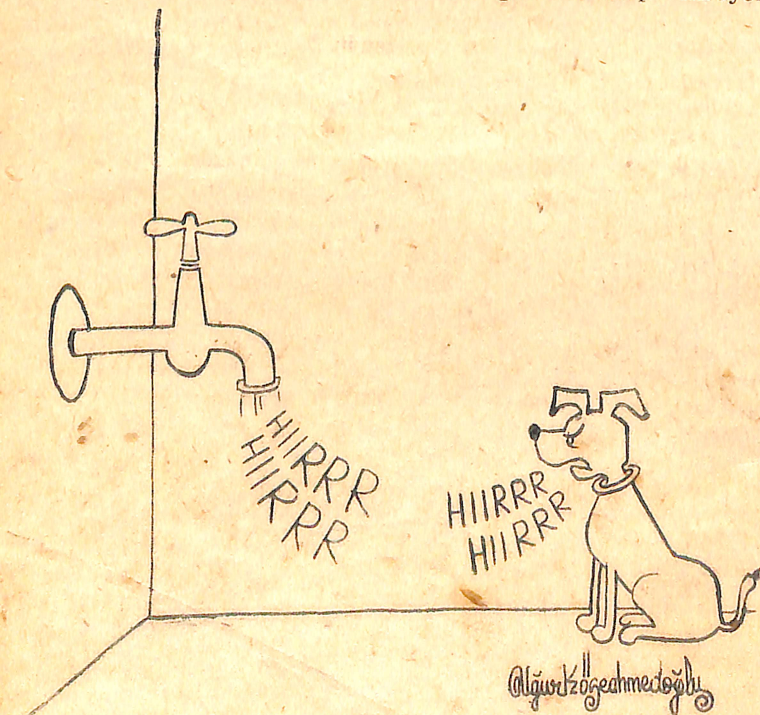
Kaymakam katıla katıla güldü:

— Bir sır söyliyeyim dedi, o hoş adam size unutamıyacağınız bir ders vermek istemişti. Elini o vazoya mahsus sokuverdi...

— Ama, çıkarıncaya kadar da akla karayı seçmiştik.

— Eee tabiî, kolay çıkmasın diye, vazonun içinde elini yumruk yapmıştı.

BİTİRİM

Hadiseler Arasında FELEK

Yeni türkçemiz

Güzel türkçemiz, yani Batı türkçesinin mükemmeli olan ve İstanbul şivesi denilen türkçemiz, bazan ilâç reçetesine, bazan uygur tekerlemesine dönüyor... «Türkçeyi, türkçeleştireceğiz» diye uğraşanların ölçüsüz müdahaleleri, türkçeyi mefhumları arasındaki incelikler ifade edemiyecek -dilsiz değilse de- kekeme hale getiriyor. Ve bizim gibi halk dilile konuşup yazmağa çalışanlara âdeta Osmanlıca hasreti çektiçektiriyor.

Kelime ve cümlelerin, tonik aksanlarının, hattâ hece bölmelerinin yan lışlığı ile artık âdeta ihtisas iddia edecek hale gelen sevgili ve gayretli radyolarımız bir iki gün evvel NATO deniz tatbikatına dair verdiği haberde o tatbikata iştirak eden birlikleri sayarken, «İngiliz deniz birlikleri» dedikten sonra, «Portekiz maritim birlikleri» diye bir tâbir kullandı. Bu «maritim» ne demek acaba? diye düşündük, düşündük, düşündük, içinden çıkamadık. Türkçede böyle bir kelime yok. Galiba fransızca denize ait mânasına gelen bir söz. Portekiz bahriyelileri tâbirini «bahriye» nin arapça oluşundan dolayı «anlaşılmaz» diye kullanmadığını zannettiğim bülten muharriri, maritime kelimesini kaç kişinin anladığını ve kaç kişinin bunu torpido veya tayyare gibi alafranga bir harp silâhı zannettiğini söyliyebilir mi? İlâhi maritim!

YAZISIZ!..

— Affedersiniz, yanınızdaki bayın elinde kibrit var mı acaba?!..

Hürriyet, söz ve ses

Türkiyede söz hürriyeti kısıntılıdır. Herkes, aklına geleni söyliyemez; ama ses hürriyeti hudutsuzdur. Herkes ağzına geleni bağırır.

Sabahın erken saatinden gece geç vakitlere kadar sokakta, caddede satıcı, çöpçü, möpçü, çoluk çocuk, sarhoş, ayık, istediği gibi bağırır, çağırır, kimse bir şey söylemez. Lâkin bir kahvede, bir otobüste, ileri geri konuşurken bir dostunuz işitse:

— Aman kardeşim, yerin kulağı vardır. Nene lâzım?

— Ben bir şey demiyorum. Yahu! Şu...

— Biliyorum, ama zamanlar malûm. Nene gerek!.. diye nasihat eder. O etmese vazifeliler ederler.

Ama sabah namazından az sonra ayaz görmemiş sesile sokakta bağıran satıcıya, geceyarısından çok sonra salyaları akarak şarkı okuyan sarhoşa kimse bir şey demez; yasak olduğu halde.

Bizde ses hürriyeti vardır. Hem de alabildiğine. O da bize yeter.

B. FELEK
«Cumhuriyet»

TAŞ

İki sıfır

Karikatürist olsaydım, Cezayir'deki Fransız militaristlerini futbolcu halinde cumhuriyet kalesine arka arkaya şüt çekerken çizer ve altına şöyle yazardım:

— Deux Gols.

Çetin ALTAN
«Akşam»

Sarhoş Piza

Meşhur çarpık Piza kulesinin resmini çeken bir Amerikalı turist fotoğrafı karısına gösterir. Kadın kaşlarını çatar: «Anlaşılan gene kafayı çekmişsin» der.

«Dünya»

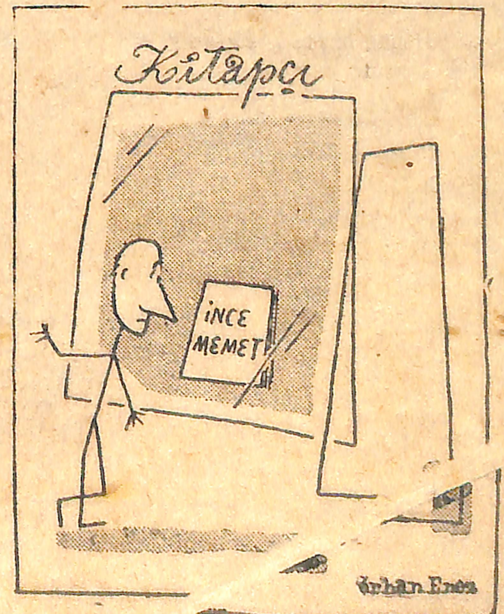
Dâhi!

Birinci dünya savaşı içinde Ahmet Hâşim, Çanakkalede askerdi. Yakın bir dostu ona sordu:

— Hâşim, Enver paşa, Talât paşa, Cemal paşa sence dâhi midir?..

Hâşim:

— Dostum, dedi, Türkiyede her iktidara gelen düşünceye kadar dâhidir!

YAZISIZ!..

MİLLETLER GÜLÜYOR

Kılıbık

Sirkin en cesur adamı, aslan terbiyecisi idi. En müthiş aslanları iki günde fareye çevirir, tirtir titretirdi. Fakat adamcağızın bir karısı vardı ki... Aslanla kedi gibi oynıyan bu müthiş terbiyecinin karısından ödü kopar, karısının izni olmadan adım atamazdı. Bir gece nasılsa arkadaşları ile lâfa daldı ve eve geç kaldı. Şimdi ne yapacaktı! Karısının korkusundan eve gidemezdi. Şehrin yegâne oteline gidip orada kalsa, karısı onu orada derhal bulurdu. Düşündü, taşındı, yegâne gideceği yer, aslanların kafesi idi.

O da öyle yaptı. Oraya gidip başını en büyük aslanın karnına yaslayıp uykuya daldı..

Sabahleyin, bütün gece şehrin altını üstüne getiren karısı, nihayet onu orada enseledi ve bütün sirki ayağa kaldıran bir sesle bağırdı:

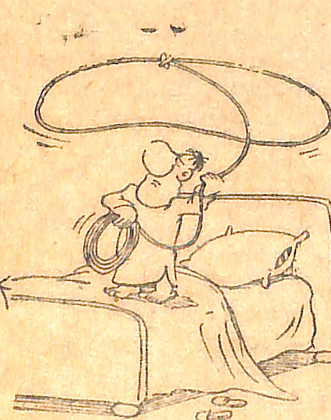
— Korkak herif! Ama ben senin buraya saklanacağını akıl etmeliydim!..

(Fransız)

— Beyefendi, başka gösterecek bir şeyimiz kalmadı!..

(Fransız)

YAZISIZ!.. (İtalyan)

ORDUGÂHTA danslı bir parti veriliyordu. Amerikalı komutan, o civardaki kız koleji müdiresine rica etti:

— Eğer mümkünse talebelerinizden bazıları da gelip eğlenmemize iştirâk etsinler.

Müdire kaşlarını çatıp biraz düşündü ve:

— Peki, dedi, en itimada şayan ve dürüst kızlardan on tanesini yollarım. Komutan boynunu büktü:

— Acaba, dedi on tane de diğerlerinden yollamaz mısınız?!..

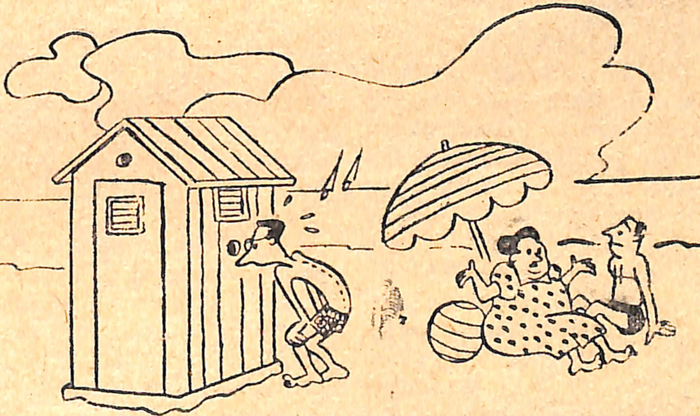
⁂

ÜÇ ahbap çavuşlardan küçüğü lokantaya gitmişti. Garson yanına yaklaştı ve listeyi uzatarak sordu:

— Nelerden hoşlanırsınız acaba?

Bizimki gülümsedi:

— Kızlardan. Ya siz?

— Zavallı evlâdım, dersten hiç başını kaldırmaz, yarın da anatomi imtihanı verecek!..

(İtalyan)

KADINCAĞIZ erkek çamaşırı satan bir mağazadan kocasına pijama satın alıyordu. Satıcı nezaketle sordu:

— Bir tane mi alıyorsunuz efendim?

Kadın bu suale çok öfkelendi:

— Elbette bir tane.. Siz beni ne zannediyorsunuz?..

⁂

ANNESİ küçük oğluna nasihatte bulunuyordu:

— Yavrucuğum, biz dünyada diğerlerine yardım etmek için yaşıyoruz.

Çocuk biraz düşündü:

— Peki ama anneciğim, öyleyse «diğerleri» niçin yaşıyor?

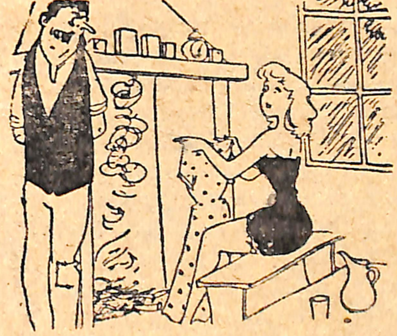
⁂

Ayak sesi!

Gece hayli ilerlemişti. ortalık zifiri karanlıktı. Son durakta otobüsten inen genç kadın evine doğru yürümeğe başladı. Fakat birden arkasında bir ayak sesi farketti. Adımlarını sıklaştırdı, arkadaki de öyle yaptı. Kadıncağız sonunda koşmağa başladı. Arkasındaki de koşuyordu. Nihayet nefes nefese kapıya geldi ve arkadakini gördü. Bu, küçük bir çocuktu, o da nefes nefese idi. Genç kadına öfkeyle bakarak:

— Allahaşkınıza, dedi, o kadar korkup beni böyle koşturacak ne vardı yani! Daha benim bir hayli yolum var!..

(İtalyan)

— Karım dışarda... İstersen iç çamaşırlarını da kurutabilirsin!..

(Avusturya)

Belliydi

Seneler sonra bir mektep arkadaşına rastlamış, onu evine yemeğe davet etmişti. Beraber gece geç vakte kadar yediler, içtiler. Gece yarısı olmuştu, misafir gitmek için kalktı. Fakat iyice sarhoştu, sallanıyordu. Merdivenden inerken, diğer basamaklardan daha yüksek olan son basamağı hesaplıyamadı ve yuvarlandı. Arkadaşı telâşla yanına seğitti:

— Aman! Bir yerine bir şey oldu mu?

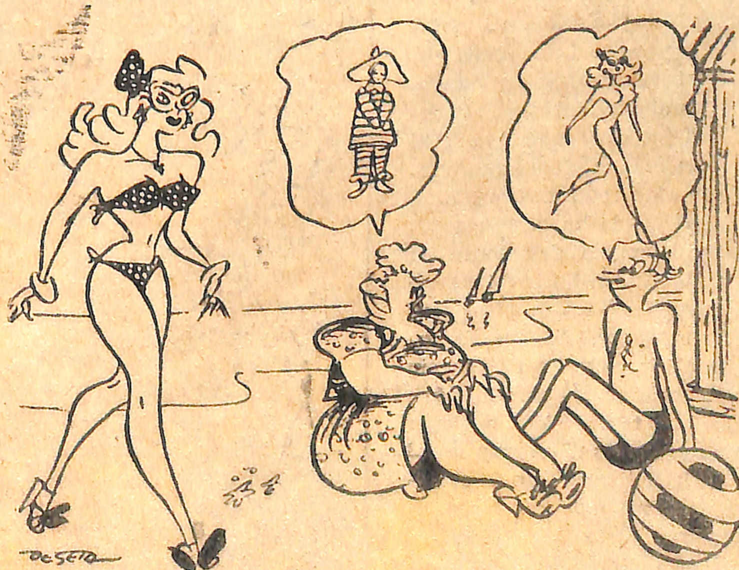
Öbürü zorlukla yerinden doğrularak sordu:

— Bu evin plânını hangi mimar yaptı?

— John Hindler. Şu meşhur mimar!..

— Belliydi zaten. O ahmak, ömründe ağzına bir katre içki koymamıştır ki!..

(İngiliz)

— Böyle mayoları yasak etmeli...
— Haklısın karıcığım, yasak etmeli!..

(İtalyan)

Papeloğlu

ERCÜMEND EKREM TALU

— 18 —

Bu cicili bicili konak yavrusunun içinde, Bahrimuhit ortasında iki ufak sandal gibi kalıyorlardı. Henüz odalarda döşeme namına bir şeyler yoktu. Üst katta cumbalı en büyük odanın bir köşesinde, Satılmışın döşeği, aşağıda selâmlık odasında vergi kâtibininki duruyordu.

Gûya İstanbuldan döşeme ısmarlanacaktı. Ne zaman amma? Onun orasını Allah biliyordu.

Henüz hizmetçi de tutmamışlardı. Satılmış eve harcettiği paralara bile, gizli gizli yanıyordu. Piyangodan çıkan servetin tükenmesinden ödü patlıyordu.

İzzetî Efendinin evde bulunmadığı bir gün, bakiye kalan altınlarını bir çömleğin içine yerleştirmiş, bahçenin bir köşesine gömmüştü.

Şimdi artık, masraf lâfı işitmek bile istemiyordu. Ve İzzetî efendi, velinimetinin şanına lâyık mefruşattan dem vurdukça:

— Ne olacah? Varsın beyle dursun!

İtirazı ile karşılanıyordu.

Halbuki vergi kâtibinin, bu döşeme işinden de bir miktar çarpmak arzusu vardı. Evden, topu topu yüz on altıncık aşırabilmişti. Bir o kadar daha edinebilse, âşar iltizamına girişecek, bu suretle en büyük emellerinden birine kavuşacaktı.

Uzun geceler, sabahlara kadar göz yummadı, düşündü.

Nihayet bir gün:

— Velinimetim! dedi, bu böyle olmaz. Efendime akıl öğretmek haddim değil amma, bir akşam kaymakam beyle erkân ve eşrafı kazayı bir yemeğe davet etmeliyiz. Kendimizi tanıtmalı, sevdirmeliyiz ki, esamimiz okunsun. Para insana kâfi derecede saadet ve ikbal temin etmez. Girgin olmak muvaffakıyetin en birinci şartıdır. Anın için, evvelemirde bu kâşaneyi döşememiz lâzım. Andan sonra da taraf-ı âlilerinden bu abd-i kemteriniz, saydığımız zevata birer mektup yazar, davet eylerim. Tanışılır, görüşülür, ilerisi için münasip zemin hazırlanır. Bu suretle, kârlı ve şerefli bir takım işlere, nev'ama sermaye yatırmış olursunuz. İnşallah, bu külfetlerin hayırlı semeresini de sırası geldikçe birer birer toplarız.

Satılmış mütereddidti:

— Nolacak?. Nolacak?

Diye söyleniyordu.

Lâkin demiri tavında dövmeğe taraftar olan İzzetî efendi ısrar etti:

— Ne olacağı var mı, a iki gözüm? Cenabı hak her türlü esbab-ı muvaffakıyeti ihsan buyurduğu halde, ne diye istifade etmiyecekmişsin? Olacağı şu: Ta, meclis-i idare âzalığından tut da, rütbe, nişan, mansıp, yarın öbür gün padişaha tekarrüp, bir cemiyet-i rüsumiye âzalığı, kurenalık, müsteşarlık, vezaret; daha ne bileyim? Hepsi de yolunun üzerinde maşallah! Lâkin, gelgelelim, kımıldamak, adım atmak gerek. Oturduğun yerde ikbal teveccüh etmez. Biraz da karşıcı gitmek lâzım, a efendim!

— Ya param biterse?

— Biter mi, nur-i çeşmim, denizde kum, efendimde para. Sonracığıma yatan para uyuşur; parayı yatırmak asla doğru değildir. Ortaya koy ki, o da başka paraları çeksin. Sıraya gir; âşar al, dalyanları iltizam et, zaptiyeye, hapishaneye, askere erzak ver. Ticarete sülûk et. Servetini göster, gözleri kamaştır, beğendiğin zenginin kızını al, çift, çubuk sahibi ol. İtibar maalesef insanların şahıslarına değil de variyetlerinedir. Ya, arslanım!

Satılmışın başı sersemlemiş gibi idi. Ağzından bir:

— Olur, yapalım.

Cümlesini kaçırdı. Vergi kâtibi atıldı:

— O halde, izin ver de, elmasım, vakit geçirmeden hemen İstanbula mektup yazayım, sipariş edeyim.

— Et.

— Böyle diyorum amma... Düşündüm de, bunun daha iyisi var.

— Nedir?

— Şuradan vapura atlayıp İstanbula kendim gideyim.

— O neden;

— Hem daha ucuz, hem de daha istediğimiz gibi eşya tedarik ederiz.

— İstanbul pahalı...

— Aman, velinimetim! Meşhur meseldir, malûm-i irfanın: Ucuzdur illeti var, pahalıdır kıymeti var. Belki beş on lira fazla veririz, amma, gelgelelim, nefaset ve metanet itibariyle gene biz kârda oluruz. Fakirin yol parasına gelince, zaten nicedir Derseadete kadar gidip akraba ve eviddayı ziyaret ve def-i hasret arzusunda idim. Nâçizane kendi kesemden navlun parasını ödeyecektim nasıl olsa. Onun için bu cihetten de efendime fazla masraf terettüp edecek değil...

Vergi kâtibinin kesesinden on para harcanmasına ihtimal yoktu. Bu fedakârane teklifte bulunuşu, Satılmışı daha kolaylıkla kandırmak içindi. Yoksa o, işini biliyordu. Eşya alışverişinden, bu bir kaç kuruşluk yol parasını faizi ile çıkaracaktı. Hem de nasıl?

Satılmış da yumuşamıştı.

— Ne vahıt gidiyon İstanbula? diye sordu.

— Bugün izin ver, bugün giderim. Mâhaza cumartesi günü İdare-i Mahsusanın «Ejder-i Bahrî» vapuru kalkıyor. Kaptanı ahbabımdır, efendimden iyi olmasın, üç günde varır, dör beş gün de orada eğlendikten sonra, eşya ile beraber döner gelirim, mirim. Muvafık mı?

— Olur.

— Hay, ömrüne bereket! Gördün mü medar-ı iptihacım? Asalet ve necabetin muktezası budur. Şu kuş kafesi gibi canım konağı, şanına lâyık bir surette döşe, daya. İle güne karşı servet ve kudretini göster, korkma. Hepsi senin mübarek hâkipayine kapansın. Şahsınla olduğu gibi, debdebe ve dâratınla da nam ver. Anlasınlar, tanısınlar. Bu abd-i kemterin de bir kat daha iftihar edeyim.

— Eksik olma. Gaç para harciyacağın döşemeye, neye?

Bu, çok nazik bir mesele idi. Birdenbire bir rakam söyleyiverse, belki de ürkütecek, vazgeçirecekti. Vergi kâtibi bunda da kurnazca hareket etti:

— Onu hiç düşünme, iki gözüm efendim. Hele bir gideyim, göreyim. Burada, şimdi ne desek boştur. Evdeki hesap hiç bir zaman çarşıya uymaz. Allah ömürler versin. Bu fakirine itimadın, emniyetin olduktan sonra, bırak artık. Elbette ki efendimi ızrar edecek değilim. Arzettiğim gibi, eksik olmasınlar, İstanbulda tüccardan bir çok tanıdıklarım var. Sayende, kuluna itibar ederler. Eşyayı yükletir, yola çıkardıktan sonra efendime arzı malûmat eder, her ne tutmuş ise, isterim... Efendiciğim de ömrüne bereket, banka vasıtasiyle inayet eder. Olmaz mı, mürüvvetmendim?

Başka hususlarda saf ve uysal olan Satılmış, para işine geldi miydi, fıtraten çetin oluyordu. Bu sefer de, birdenbire muvafık bir cevap vermeden, durdu, düşündü. Sonra da, başını omuzunun üstüne eğerek:

— Hele dursun, baham, dedi; daha vahıt var.

Partiyi kaybetmek tehlikesini hisseden İzzetî efendinin rengi soldu; dudakları titredi; fakat daha ziyade ısrar edemedi.

O da, her ne pahasına olursa olsun bu işi başarmağa azmstmişti. Hile, hud'a ve düze dağarcığından elbette yeni bir şey bulup çıkaracak, Satılmışı kandıracaktı.

Nitekim de öyle yaptı. Bu muhavereden iki gün sonra, bir akşam üzeri, yerde bağdaş kurmuş otururlarken, şu suretle söze başladı:

— Meclis-i idare âzasından Hacı Mürteza vardır...

Satılmış:

— Kimdir o? diye sordu.

— Soysuzun biri On yıl evvel, Nezir paşanın çiftliğinde kâhya gibi bir şeydi. Şimdi başımıza eşraf kesildi...

(Devamı var)

— Ye beni abla, ye...
— Benim o lâflara karnım tok!..

★ Amerikan Mizahından ★

YARGIÇ dostum, «o zamanlar» diye söze başladı, «Kentucky'de talih oyunları dediğimiz oyunlar yani kumar kanunen yasak edilmişti. Bir düzine kadar delikanlı, para ile Yirmibir oynarken yakalanmışlar ve büyük jüri huzuruna getirilmişlerdi. Avukat Jim Sturgis, sırası gelince bu çocukların müdafaalarını yapmak üzere görevlendirilmişti. Sturgis durumu inceleyip de, delilleri gözden geçirdikçe, sonunda kaybedeceği bir dâva ile karşılaştığına iyiden iyiye inanmıştı. Bu işin çıkar tarafı yoktu. Bu çocuklar para ile kumar oynamışlardı. Halk bile Sturgis'e acımağa başlamıştı. «Ne yazık» diyorlardı, «Bu kaybolmağa mahkûm dâvayı almakla şimdiye kadar pürüzsüz olan meslek hayatını lekelemiş olacak.»

Uykusuz geçen nice gecelerden sonra, parlak bir düşünce, Sturgis'in kafasında şimşek gibi çaktı. Yolunu bulmuştu. Ertesi günü, bazı dostlarının, iş sahiplerinin kulaklarına bir şeyler fısıldıyor, neşeli, neşeli ortada dolaşıyordu. En sonunda duruşma günü geldi çattı. Avukat, müvekkillerinin parayla Yirmibir oynadıklarını kabul etti. Ama, savunmasında, Yirmibirin bir talih oyunu olmadığını iddia etmek cüretini gösterdi. Bütün dinleyicilerin yüzünde geniş bir gülümseyiş belirtmişti. Hattâ yargıç bile buna katılıyordu. Yalnız avukat istifini bozmuyordu, yüzünde sertliğe kaçan bir ciddiyet bile vardı. Karşı taraf avukatı, Surgis'le alay ederek onu zor duruma düşürmeğe çabalıyordu. Ama boşuna... Yargıç yarı ciddi, yarı şaka bir şeyler söyledi. Ama boşuna... Hiç bir şey Sturgis'in ciddiyetini bozamıyordu. Sonunda yargıcın sabrı tükendi, avukata, şakayı çok ileri götürdüğünü söyledi. Sturgis, şaka etmediğini, müvekkillerinin, Yirmibir'in talih oyunu olduğu ispat edilmedikçe, cezalandırılamıyacaklarını iddia etti. Bunun üzerine, gerek karşı taraf avukatı, gerekse yargıç, bunu çok kolaylıkla ispat edebileceklerini söylediler. 4 papazla 2 öğretmen de tanıktılar...

Tanıklar çağırıldı, hepsi de Yirmibir'in bir talih oyunu olduğunu kuvvetli delillerle ispat etmeğe ve Sturgis'in ileri sürdüğü düşünceyi çürütmeğe çalıştılar.

Yargıç, avukata: «Bir diyeceğiniz var mı?» diye sordu.

Sturgis: «Evet, dedi. Yirmibir talih oyunu değil, bir bilim oyunudur. Bunu size ispat edeceğim.» Herkes merakla dinliyordu. Avukat bir sürü tanık dinletti, yığın yığın deliller gösterdi. Yirmibir'in bir talih oyunu olmadığını ispata çalıştı. Dünyanın en basit dâvası gittikçe çatallaşıyordu. Yargıç düşünceli düşünceli kafasını kaşıyarak bir sonuca varmanın pek güç olduğunu söyledi. Mahkemede, bir şeyi ispat etmek için ne kadar tanık gösterilirse, tersini ispat için de o kadar tanık gösterilebilirdi. Ama, yargıç tarafsız kalmak istiyordu, onun için Sturgis'in ileri sürdüğü herhangi bir düşünceyi kabul etmeğe hazır olduğunu söyledi. Avukat hemen ayağa kalktı:

«Altışar kişilik 2 jüri tayin edin» dedi. «Bir kısmı işi sadece talihe bıraksın. Öbür kısmı ise bilgi ile hareket etsin. Kendilerine bir deste iskambil verin, sonucu bekleyin.»

Bu, çok âdilâne bir teklifti. 4 rahiple 2 öğretmen talih tarafını tutacaklarına, yemin ettiler. Altı tane de Yirmibir oyunu ustası bilgi tarafını temsil ediyorlardı. Her iki taraf jüri odasına çekildiler.

İki saat kadar sonra, rahip Peters, bir arkadaşından 3 dolar ödünç almak için haber yolladı. (Korkunç şeydi bu). Aradan 2 saat daha geçti. Bu sefer rahip Migles, borç para istedi. Ondan sonra, jürinin öbür üyeleri para için haber yollayıp durdular. O kadar zaman geçmişti de, yine dinleyici kalabalığı bir türlü dağılmıyordu. Öyle ya, bu çok önemli bir konu idi. Aşağı yukarı bir ölüm - kalım işi... Onun için her aile babası az çok buna ilgi gösteriyordu. Hikâyenin gerisi kısaca anlatılabilir. Gün ışırken, en sonunda rahip Job, jüri sözcüsü olarak kararı okudu.

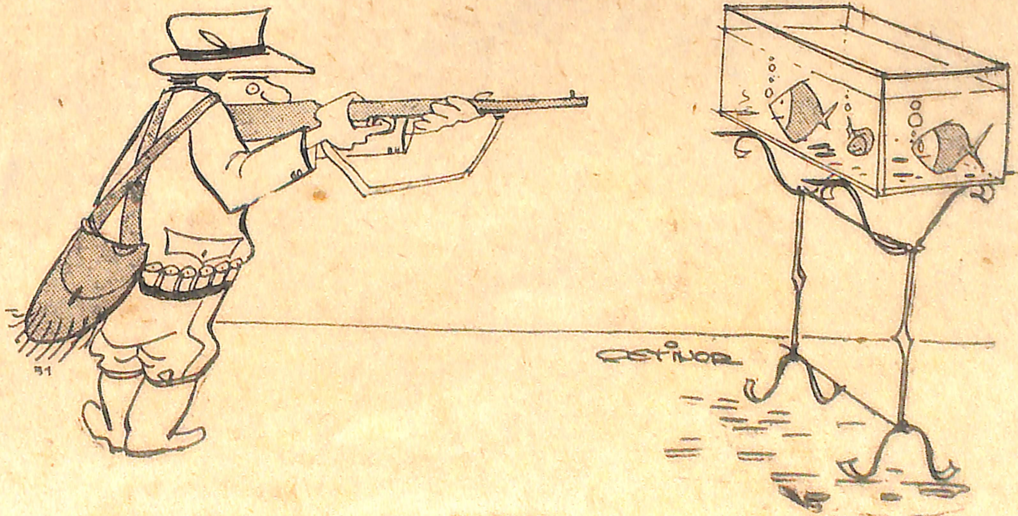
Karar:

«Kentucky devleti tarafından, John Wheeler ve arkadaşları aleyhine açılan âmme dâvasının jüri heyeti olarak bizler, dâvanın leh ve aleyhte olan her hususunu ve ileri sürülen nazariyelerin topunu tetkik ederek, Yirmibir diye tanınan mahut oyunun bir talih oyunu olmayıp, bir bilgi oyunu olduğuna oy birliği ile karar vermiş bulunuyoruz. Şunu da ilâve edeyim ki, bütün gece zarfında talihi temsil eden jüri âzaları mütemadiyen oyunu kaybetmişler, bilgiyi temsil edenler ise paraları cebe indirmişlerdir. Bu oyunun talih oyunu olduğunu ileri sürenler, bunu kasd-ı mahsusla ve bu fikri kabul edenleri zarar ve ziyana uğratmak için uydurmuşlardır.»

Böylece Yirmibir oyunu Kentucky eyaleti kayıtlarına bir talih oyunu değil, bir bilgi oyunu olarak geçirilmiş olup, kanunen oynanması suç addedilmemektedir. Yargıç dostum K..... sözlerini şöyle bitirdi: «Bu karar, mahkeme zabıtlarında mevcut olup, bugün dahi muteberdir»

Partal dayının maceraları..

YAZISIZ!..

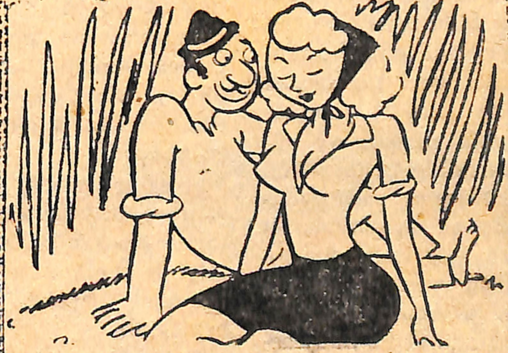
Dünyada BAHAR

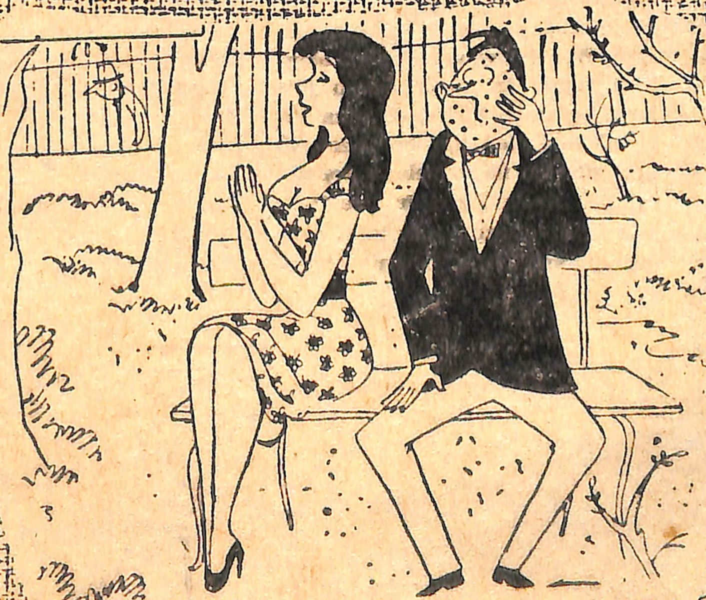
- BU GECE, BURADA, BU SAATTE YEMİN EDERİM Kİ YALNIZ SENİNİM...
- PEKİ YA YARIN GECE BAŞKA YERDE VE BAŞKA SAATTE ?..

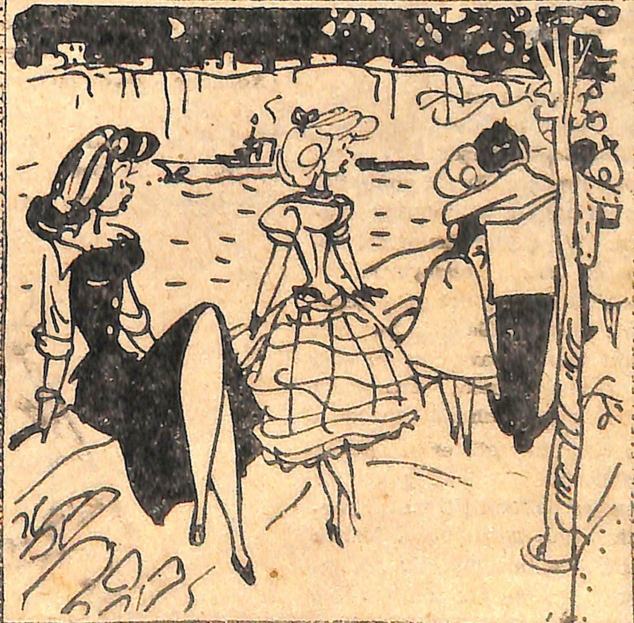
- BAHARDA GÜZEL BİR KADIN GÖRÜNCE ON YAŞ BİRDEN GENÇLEŞTİGİMİ HİS-SEDİYORUM...
- O HALDE MÜSAADE EDİN ÜÇ DÖRT ARKADAŞIMI DAHA ÇAĞIRAYIM...

- ANNEM Mİ ?.. SADECE ISIRGANLARDAN SAKINMAMI TENBİH ETTİ...

- BAHAR SANA BİR ŞEY HATIRLATMIYOR MU?..
- EVET, MÜSHİL ALIP BİRAZ DA KAN VERMEM LÂZIM GELDİĞİNİ HATIRLATIYOR...

- TABİ... BENDEN TOKAT YEDİĞİ GÜNDEN SONRA BÖYLE YERLERDE NASIL HAREKET EDİLECEĞİNİ ÖGRENDİ...

T. C.
ZİRAAT BANKASI

Tasarruf hesapları 1958 yılı ikramiye plânında

3.000.000 Lira

P a r a ,

3.000.000 Lira

Uzun vadeli Kredi

v a r d ı r .

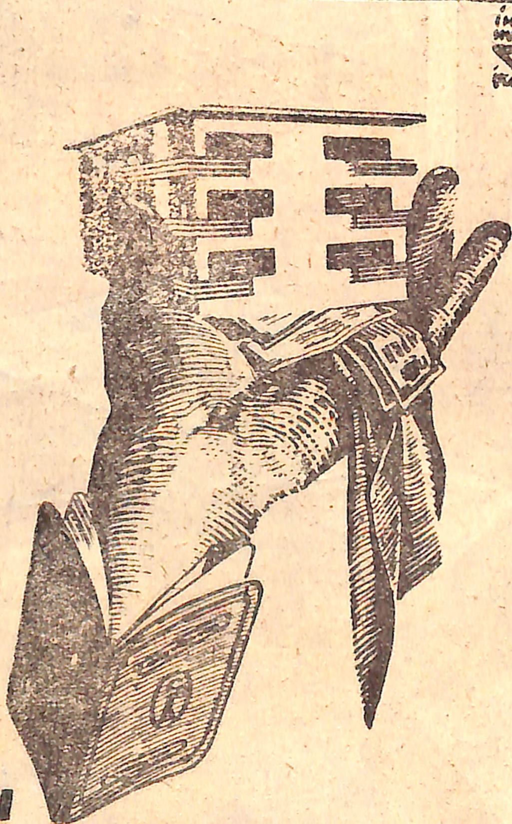
Şimdi tasarrufa
KOLAYLIKLA
ALIŞABİLİRSİNİZ
Çünkü

Bütçenizin müsadesine göre sizi her ay 15, 30, 60 veya 90 lira biriktirmeye alıştıracak olan AKBANK AİLE TEVEDİATI HESAPLARI her 200 hesaptan 100 üne 96.000 lira ikramiye isabet ettiren yegâne tasarruf sistemidir.

AKBANK

Tasarrufu en çok destekleyen bankadır

Sahibi: YUSUF ZİYA ORTAÇ
Yazı işlerini fiilen idare eden: NEHAR TÜBLEK
Teknik Sekreter: Selâmi M. YURDATAP
Adres: Klotfarer Cad. No. 8-10, Daire: 3
Belediye - İstanbul Telefon: 22 18 11
Abone Seneliği 37.5 Altı aylığı 19 lira
Basıldığı yer: ERCAN MATBAASI
Kapak baskısı: SAKA MATBAASI

SÜMERBANK

Hesap açtıranlara en fazla menfaat temin eden Bankadır

Denizcilik Bankası

1958 YILINDA

Suadiye'de Apartman Katları

VE

1160 kişiye para ikramiyesi

AYRICA

BEDAVA OLARAK

iç ve Dış Seyahatler

YALOVA'DA

Bir Hafta İstirahat

AKBABA

— Evet şekerim nihayet idealimdeki kocayı buldum... — İtalyan —